

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

ÉRDEKTÉSEK:
4-határon belül sor egyszer 20 M,
minden következőnél 16 fillér.

Ryftár pefti sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 233

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, október 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Berchtold gróf békepolitikája.
- Öngyilkos miniszteri titkár.
- Betörés Porcia grófnéknál.
- Órültek házába zárt báró.
- Ügyvédek sztrájkja.
- A háboru pojácái.
- Leszállították a merénylő rendőr büntetését.
- Tarkaságok.

A halálra ítélt árvaház.

Arad, október 10.

A falanszter-jelenetben írja meg az Ember tragédiájának szerzője a gépkorszak nevelésének szatiráját. Amikor a gyermekek sorsát, pályaválasztását nem az egyéni hajlandóság, a művészi, vagy másnemű rátermettség, az igénytelenség, meg a fölfelé törő ambíció dönti el, hanem az állam embere, aki a serdülő koponya alkotánának megvizsgálása után dönti el, hogy kiből lesz kézműves és kiből másnemű alkalmazottja a nagy Köznek.

A falanszter igazságtalanságára emlékeztet az az elmélet, amelylyel az aradi árvaházat meg akarják szüntetni. Ez az elmélet: az elhagyott gyermekek az állam gyermekmenhelyek gondoskodnak, nincs tehát célja a városi árvaháznak. Ezt az érvet egyszerűen át lehet ugyan huzni ezzel: azért, hogy állami iskolák vannak, a községek még mindig tartanak fenn és létesítenek iskolákat. Vagy azzal is: miért csinál a főváros köz-

ségi kórházakat, holott Budapesten állami kórházak vannak? Szóval: az állami intézmények nem teszik fölöslegessé a község hasonló intézményeit s ha az állam a humanizmus, a gazdaság, vagy a kultúra valamelyik területén kötelességét teljesíti is, ez nem oldja föl teljesen a községi lelkiismeretet az alól, hogy ezen a részen maga is megtegye a töle telhetőt.

De nem erről van szó. Az állami gyermekmenhelyek munkája, akármilyen gondos, lelkiismeretes és mintaszerű, körülbelül falanszter-nevelés. Még annál is igazságtalanabb. A kezébe került, az utcáról fölszedett, vagy a szülő által önként odaadott „anyagot“ minden kiválasztás nélkül adja ki a telepekre, ahol természetesen cselédeket, napszamosokat, hasonlókat nevelnek belőlük. Hát erre az hallatszik: „igen, ugy is kell, az árvákból ne neveljenek puha életre szokott proletárokat, hanem cselédeket és munkásokat. Ugyis azokban van a legnagyobb hiány“, Jó: de ha a száz árva, vagy lelenc közül, akiket a tömegbe gyurnak, öt olyan van, akinek esze, tehetsége, művészi érzéke alkalmas lett volna arra, hogy kiképezzék, a társadalom javára hasznosítsák: nem bűn-e ezeket is tömegbe olvasztani?

Az árvaházak ezt az igazságtalanságot enyhítették egy kissé. Kisebb a befogadó képességük, de módjuk van a befogadottakat a zsenge években vizsgálni, megfigyelni és azután osztályozni közöttük: kit egyszerű, kétkézi hivatásra, kit pedig további

iskolázásra, tanult pályára. Az árvaházak e kiválasztó munkájának az ország értelmiségében sok kiváló, nagyrajutott, vagy legalább a helyét jól betöltő ember köszönheti érvényesülését. Az aradi árvaházak is dicsekedhetnének ilyen neveltekkel, ha nem lenne az emberbaráti munka egyik kötelessége az is, hogy ne hirdesse soha, hogy kivel tett jót.

És erre a kiválasztásra, a gyermekekben rejlő tehetségek, képességek fölfedezésére és hasznosítására ezután is szükség van. Mondhatná erre valaki: hát a parasztok között, a falvakon, a pusztákon és a hegyekben hány tehetség és mennyi művészi erő marad parlagon; tehet valaki arról, hogy erdei munkásként hal meg, akiből az agyvelő fejlődése után tudós lehetett volna és hogy kondás marad, aki más körülmények közé jutva, zseniális zeneszerző lehetett volna? Hát ebben van valami. Hanem akit, akár szociális érzék, akár emberbaráti fölbuzdulás hatása révén a porból, az inségből, a szülő koporsója mellől, vagy a küszöbről fölszed a társadalom, az iránt több a kötelessége, mint azokkal szemben, akik nem szorulnak az ő gyámságára. Ha az állam, a társadalom, a község elismeri, hogy az elhagyottak, az árvákhoz van valami köze, akkor igyekezzenek róluk úgy gondoskodni, hogy a neveltetésükben, a pályaválasztásukban minél kevesebb igazságtalanság legyen. Az árvaházak, a mai szervezetükben, az ily igazságtalanságok számát csökkentik. Ezért

Ősz a városban.

Írta: Herczeg Ferenc.

Az égen októberi felhők lógnak, a város fekete a nedvességtől. A budai part sárguló fáról néha lekoppan egy vadgesztenye, estében lever még néhányat, azután négy öt barna kis labdaugráll szanaszét a vizes aszfalton.

A néptelen parton egy lefátyolozott nő sétál. A határozott mozdulatain látszik, hogy nem kedvtelésből, hanem kötelességből jár, talan orvosi rendeletre.

Első tekintetre feltűnően szép és előkelő külsejű nő. A hozzáértő azonban hamar tisztában van vele, hogy a régebbi évjáratokból való. Az arca ugyan rozzsás a fátyol alatt, de a mosolya, ez az edes és alamuszi Nitouche-mosoly, ma már divatját multa, mint a vaniliás krém. Bár drágán és izléseesen öltözködik, a ruházkozásában is van valami öntudatlan elmaradottság. Ez nem a jövő esztendő divatja, hanem az elmúlt évé. Ez az asszony makacsul ragaszkodik bizonyos vonásokhoz és színekhez, amelyekről azt hiszi, hogy fiatalítják. A szeme pedig, a szomoruan kereső, tétován lobogó szeme, nem igen illik a cukros mosolyához.

Az iszaposan kavargó folyóvíz fölött jár és a jövőn gondolkodik. Azaz dehogya is gondolkodik, csak hirtelen világosság támadt körülötte és ő káprázó szemmel látja, hogy minden másképp van, mint azelőtt volt. Egy hideg szélroham elkapta a férfihűség minden pelyhét, most kétségbeesetten szegyenkezik a kopasz szára. Mi jöhet még? A fonnyadás, a pusztulás.

Mert hiába áltatná magát, most már ő is

tudja, amit mindenki tud: itt az öregség. Van ennek egy biztos jele: a férfiak, az egészek, az igaziak, azok, akik neki tetszenek, valami furcsa, bajtársias bizalmat mutatnak iránta, mintha nem is vennék asszonyszámba. Megcsodálják a fiatal külsejét és nem is sejtik, hogy a csodálkozásuk lealázza és elszomorítja az asszonyt. És van még egy biztos jele: az éretlen suhancok lobogó szemmel fordulnak utána.

Kell valaminek lennie, valami meleg, színes és edes meglepetésnek, ami még rá várakozik. Ha nincs ilyesmi, akkor az élete nem volt egyéb, mint hecsapás, rossz tréfa.

A vallás? Nem, erről nem szeret beszélni. Eljár ugyan a templomba, hogy hízogó macskaként eldormogja imádságát az asszonyi bűnöket, mosolyogva megbocsátó jó Isten előtt, de a gondolat, hogy egyszer talán szemben kell állania a rettenetes és titokzatos igazsággal, elszomorítja és megfélemlíti. Nem, erről nem szeret beszélni.

A család, az ura? Hiszen az ura derék ember volt, de alapjában véve mindig idegen maradt hozzá. Azeelőtt, régebben, titokban sűrűn töprengett azon, hogyan is volna, ha az ura meghalna... A világot sem kívánta a halálát — hogy is kívánta volna, hiszen ő jó asszony volt! — csak számolt azzal a lehetőséggel is. És keményen meg is pirongatta önmagát, amiért érdekesnek, sőt irigyléreméltónak találta a fiatal özvegy helyzetét. De az régen volt. Ma már tudta, hogy alig érhetné nagyobb baj, mintha elveszítene az urát. Mert az érett koru özvegyasszony egy cseppet sem érdekes, még kevébbé irigyléreméltó.

Gyermeke csak egy volt, az is halva született. Olykor epekedve gondolt rá és ilyenkor

megnedvesedett a szeme. Ha azonban elgondolta, hogy a fia, ha életben maradt volna, ma már katonasorban volna, akkor rémület fogta el.

Ugy érezte magát, mint az elfáradt vándormadár az óceán fölött. Tétován csapong ide-oda, keres egy helyet, ahol megpihenhetne, de csak a szürke, örökké hullámzó vízsvatagot látja.

A társaság? A társaságot, ahol egykor anynyi diadalt szerzett, most már nem szerette. Idegen, ellenséges erők kerekedtek föléje. Honnan is vette magát mostanában az a sok Salome-mosoly, keskeny csipőjű nő, akik ész nélkül cigarettáztak és akiknek szoknyája oly művészileg csavarodott a lábszárakra? Azok vallást csináltak a saját tolakodó ifjúságukból. Ellenük ő nem tudott, nem is akart harcolni. Csak nézte őket edes és szelid mosolyával az ajkán, mérhetetlen keserűségével a szívében. A férfiakat, az egészeket és igaziakat a Salomé kesernyék cinizmusa érdekelte, az ő cukros mosolya csak az éretlen suhancokat vonzotta.

Séta közben félig lehunyta a szemét, mint az álmos macska. A multa gondolt. Egy titokzatos és végzetes óra jutott eszébe, mikor az örökké szeliden mosolygó asszonynak boszorkányszárnya nőtt és szilaj lendülettel, a félelemtől reszkette és halálos veszedelemben gyönyörködve, elrepült a bűnös rengetegbe, ahol vörös tüzek lobogtak az éjszakában. Csodálatos és nagyszerű, hogy azokról a dolgokról sohasem tudódott ki semmi. De aztán elhessegette magától ezeket az emlékeket. Nem, a boszorkánykaland vége mindig mocok és fájdalom volt. Zavartalan élvezettel egyik-re sem tudott visszagondolni.

van szükség az árvaházakra az állami gyermekmenhelyek mellett. És ezért van az, hogy se a társadalom, se a községek az állami gyermekgondozás szervezése után nem érezhetik fölöslegesnek az árvaházak fentartását. Sőt: mivel az állami gyermekgondozás még nem olyan tökéletes, — a mint hogy még nem is lehet olyan, — hogy megkülönböztetést tudna tenni a szellemi hivatásra született és a munkáspályára való gyerekek között: kell, hogy megmaradjanak az árvaházak, a jól és helyesen vezetett árvaházak, amelyek irányjelzői, példái a jövő ily munkájának.

Az aradi árvaházat, a városnak egy időben büszkén létesített és fejlesztett intézményét e miatt nem szabad megszüntetni. Reformálják át, ha kell, de a megszüntetése majdnem olyat jelent, mintha egy templomot be kell csukni, mert az emberek felekezetenküliek lettek. Talán mégse volt üres frázis, a mikor az árvaházra azt mondták: *a szeretet temploma*; és ezen a templomon igen furcsán fest már most a felírás: „*Városi fogyasztási adóhivatal.*“

Berchtold gróf békepolitikája.

— Bizalmat szavazott a magyar delegáció. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 10.

A közügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság első nyilvános ülése ma délelőtt feltizenegykor kezdődött. Napirenden volt a külügyi albizottság jelentésének tárgyalása. Az első plenáris ülés alkalmából a delegáció elnöksége bizonyos elővigyázati intézkedéseket tett. A Bécsben időző magyar rendőrök a Magyar Ház két kapujának bejáratánál sorfalat állottak és csak azokat engedték be, akiknek belépőjegyük volt. A karzatot teljesen megtöltötte az érdeklődő közönség.

Láng Lajos báró elnökölt. Az elnöki előterjesztések után Nagy Ferenc előadó mondott beszédet, amelyben részletesen foglalkozott a bal-

Mikor még egészen kicsi lány volt, iskolás gyermek, nagyon szerette az őszt. Az ő őszi mámorának akkor valami igen együgyű oka volt. Egyik vidéki nagybácsija, egy vén külön, minden október elején elhozta kishugainak a diótermését. Minden gyermek egy véka diót kapott. Talán nem is szerették a diót olyan nagyon, de az öreg olyan fontoskodó ábitással osztotta szét közöttük ajándékát, mintha a maharadszák gyöngyeit hozná nekik. A kisleányok pedig nyáron át gyakran epekedve gondoltak az őszi ködre, csak jönne már október, hogy diót kapjunk!

Talán az igénytelenség az őszi titka?

Az asszony a parton sétált. Később makacsul kopogó lépéseket hallott a háta mögött. Nem fordult vissza, de azért mégis megismerte azt, aki nyomon követte. Borotvált, fehérképű, kissé hórihorgas ifjú ember volt. A szája olyan nagy és szögletes volt, mint a diótörő, az arcán a gyávaság és az elbizakodottság kifejezése ült. Nagyon különös szabású felöltőt viselt, a nagy lábán gamásni fehérlett. Egyik ismerős család fia volt. A fiú, aki olyan mohó szemmel nézte az asszonyt, mint az iskolás gyerek a cukros-süteményt, láthatólag nagy lelki tusát vivott magában, hogy megmérje-e szólítani.

Az asszony egyszerre valami édes, biztató melegséget érzett a szívében. Az imént már kissé fásult volt a hosszú sétától, de most kiegyenesedett és a régi iskola ruganyos lépteivel kezdett járni. Később megállott és az ő bevált édes és szelíd mosolyával fordult az ifjú felé:

— Csak nem fél tőlem, Lala?

káni eseményekkel. Bizunk abban, — ugymond, — hogy a nagyhatalmakkal karöltve fogunk eljárni, de a legnagyobb bizalom az, amelyet saját erőnk iránt tanusítunk. (Helyeslés.) Nekünk is mindent meg kell tennünk, hogy minél erősebbnek mutatkozzunk mindenkivel szemben és senki-nek se legyen bátorsága ebbe a monarchiába belékötni. (Élénk helyeslés.) Hogy ez nem jár nagy áldozat nélkül, azt, sajnos, lehetetlen mondani és a magunk részéről is el kell készülnünk arra, hogy ellenére az eddig hozott nagy áldozatoknak, a hadügy és a haditengerészet érdekében újabb áldozatokat kell hozni. Ezzel szemben csak azt követeljük, hogy ezek az áldozatok arányban álljanak azzal a feladattal, amelyet teljesíteniük kell. Ami azonban föltétlenül szükséges hadügyünk és haditengerészetünk megerősítésére, az elől elzárkózni a mai helyzetben nem lehet. A külügyminisztérium költségvetését általánosságban és részleteiben elfogadásra ajánlja. (Élénk helyeslés.)

Utána Berzeviczy Albert, majd Lukács György beszélt. Mindketten bizalmukat fejezték ki a külügyminiszter iránt. Megnyugvással fogadta a külügyi költségvetést Majláth József gróf is. Utánuk Berchtold Lipót gróf közös külügyminiszter ezt mondta:

— Az elhangzott felszólalások megegyeznek abban, hogy politikám ebben a komoly helyzetben is, a melynek jelentőségét teljesen fölismereni méltóztattak, a t. országos bizottság helyeslésével találkozik. (Ugy van! Ugy van!) Ez a helyeslés nemcsak hálámát kelti föl, hanem a t. országos bizottság állásfoglalása megnyugtat az iránt, hogy az az út, a melyen politikám halad, a helyes út és az ország véleményének megfelel. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés.) *Politikám minden törekvése a béke fentartására volt irányítva*, (Élénk helyeslés.) és a monarchia részt vett minden akcióban, a mely ezt a célt szolgálta. A monarchia a politika legutolsó fázisában a nagyhatalmakkal együtt állást foglalt a Balkán félsziget területi statuszkvója mellett. Politikánk a *Balkánon nem hódító politika*. (Helyeslés.) Ez azonban nem jelenti azt, hogy a *Balkánon lefolyó eseményekben nem vagyunk érdekelve*. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés!) Nekünk a Balkán félszigeten fontos életérdekeink vannak és el vagyunk határozva, hogy ezeket *minden körülmények között meg fogjuk óvni*. (Élénk helyeslés.)

Az országos bizottság ezután a külügyi költségvetést a hadügyminiszter iránt való bizalom kifejezése mellett általánosságban a részletes tárgyalás alapjául egyhanguan elfogadta.

A részletes tárgyalás során Nagy Ferenc, Zichy Tivadar gróf és Okolicsányi László szólalt föl, mire a külügyi költségvetést részleteiben elfogadták.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt lesz, amikor a hadügyi albizottság jelentését tárgyalják.

Frankfurtból jelenti a Frankfurter Zeitung: Berchtold grófnak a delegációban elhangzott beszédét itt úgy kommentálják, hogy az tulajdonképpen Oroszország ellen irányul, illetve az orosz harci párt ellen, amely nincsen megegyedve azzal a politikával, amelyet Szaszanow folytat. A beszéd hangját békésnek tartják, de amellet meglátszik rajta, hogy a külügyminiszter el van szánva a monarchia érdekeit megvédeni a Balkánon.

Konstantinápolyból jelentik: Az ifjú törökök pártja ma délután Galatában gyűlést tartott. Foglalkoztak ezen a gyűlésen a nagyhatalmak viselkedésével és különösen dicsérőleg emlékeztek meg Ausztria Magyarország viselkedéséről. Chaszim bey is felszólalt és nagyon elismerőleg emlékezett meg Berchtold grófról.

Betörés Porcia gróféknál.

— Ellopott ékszerek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 10.

Ma reggel kilenc órakor érkezett haza szőlőjéből Porcia Lajosné grófné nővérével együtt. A Szent László-utca és József főherceg ut sarkán levő urilakban az urnák feltűnő rendetlenséget találtak. A szekrények ajtajai tárva-nyitva, a drága plüssel bevont butorokon kitaposott cipő nyoma, a szőnyegek sár s ez mind azt árulta el, hogy idegenek járhattak a szobákban, akik a szekrények tartalmát felforgatták és loptak is. A grófnő mindenekelőtt ékszer szekrényét vizsgálta meg és annak számtalan fiókját érintetlenül találta, azonban a legfelső, noha azon semmiféle külső erőszaknak nyoma nem mutatkozott, ki volt űritve. Ebben a fiókban több ezer korona értékű ékszert szoktak tartani, azonban nem az aranyneműek pénzértéke volt mérvadó a kár megbecslésénél, hanem mert köztük volt egy rendkívül becses családí klenodium, melyet a grófnő nagyapja kapott ő felségétől, a magyar királytól. Egy nyakkendőű ez, amelynek a feje egy közepnagyságu aranydió, benne 6 darab borsó nagyságu igazgyöngy. Hiányzott továbbá 6 darab briliánsal kirakott karkötő, egy darab Velencében remekbe készült karcsatt, egy pár ódivatu drágaköves fülöngyűző s több cimeres gyűrű.

A grófnő nővérével együtt az aradi rendőrségre sietett, hogy feljelentést tegyen ismeretlen tettes ellen, aki az ő véleménye szerint október hó 5-ike és 10-ike közötti időben törhetett be a lakásba és foszthatta azt ki. Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy vette fel a jegyzőkönyvet, ami hosszabb ideig tartott, mert előbb helyszini szemlére ment ki Szilágyi László dr.-ral együtt, hogy az urilakban a betörés körülményeire nézve pozitív adatokat szerezzen, esetleg bűnjelkeket találjon. A szemlén annyit rögtön megállapított a rendőrség, hogy olyan embernek kellett elkövetnie a bűntényt, aki ismerős volt a grófi család e hónapi utazási programjával és aki a fakást is alaposan ismerte. Tudnia kellett, hogy az egyik világító-udvar nyitott ablakán át könnyen eljuthatni a szobákhoz és tudnia kellett, hogy Porcia grófék csak ma érkeznek haza, mert azt a benyomást keltette a szemle, hogy a betörő többször is megfordult éjjelenként a lakásban, ahol körülbelül nyolc szekrényt nyitott fel igen ügyesen és mint a plüssbutorokon felfedezett nyomok mutatják, mindenhol igen alapos kutatást tartott. A szobaajtókon semmiféle fészítésnek, vagy törésnek nyoma nem látszott és ez tette valószínűvé azt a feltevést, hogy a tettes az ablakon át jutott be.

A helyszini szemle után a grófnő visszatért a rendőrségre, ahol most már részletesen leírta a hiányzó ékszereket.

Mig ezzel foglalatalkodott Szepekovszky, alatt Rasztig István detektívnél jelentkezett egy, a rendőrség előtt igen jól ismert Steiner Waldner Dávid nevű aradi ember, aki azelőtt rikkancs volt, most pedig rácvárosi éjjeli kávéházakban a legolcsóbb fajta úgynevezett „piti“ ékszer bázalással foglalkozik. Valami sikkasztási ügyben van szerepe és mára rendelte magához a detektív, hogy kihallgassa. Mint a rendőrséggel sokat érintkezett egyén tudja, hogy szívesen veszik, ha szolgálatot tesz és abban a hiszemben, hogy a maga baján könnyít, bizalmasan arról értesítette a detektívet, hogy ma reggel a Hunyadi-utca sarkán lévő „Otthon“ kávéházban felkereste őt egy Pavkovits Nenád nevű cukrászsegéd és egy karcsattot, valamint egy cimeres pecsétnyomó gyűrűt adott át neki értékesítés céljából.

— Én és egy Fleiszig Árpád nevű facér pin-cér — mondotta — együtt mentünk el egy zálogházba és egy aradi ékszerészhez és ott potoma-

áron eladtuk a drágaságokat, de csak azért, hogy léprecsaljuk Pavkovitsot, mert mikor nekem megmondta, hogy az éjjel egy nagy érvágást csinált és abból származnak a drágaságok, rögtön elhatároztam, hogy a rendőrség kezére adom. Ismertem őt az éjjeli kávéházakból, mindig kártyázik, meg lümpolt, hogy a pénzt honnan vette, azt nem akarta elárulni. Legyen szives és vezessen a büntügyi osztály vezetőjéhez, mert nyomra fogom vezetni a rendőrséget.

Minthogy Greén Nándor tb. főkapitány szabadságon van, Szepekovszky pedig Porcia grófnő panaszának felvételével volt elfoglalva, a detektív elhatározta, hogy ő meggyőződik Steiner Waldner állításainak alaposágáról, mielőtt még főnökének jelentést tenne. Ezért a fiatalemberrel együtt elment azokra a helyekre, amelyeket a fiatalember megjelölt. Csakugyan meg is találta a karcstott, a pecsétgyűrűt, sőt utközben Steiner azt is bevallotta, hogy egy nyakkendőjét is eladott 30 koronáért, amelyről biztosan tudta, hogy ezer koronát ért, mert 6 darab igazgyöngy van benne.

A detektív ezt is megszerezte és a három darab ékszerrel visszatért a városházára. Még ott találta Porcia grófnőt, mikor belépett Szepekovszky szobájába. Képzeltető a detektív meglepetése, aki csak ekkor értesült arról, hogy a grófnő mi járatban van, de még az ő meglepetését is felülmulatta az urindó elámulása, akinek a detektív kezébe adta a keresett drágaságok közül éppen a legbecsesebbet: a király ajándékát a gyöngyökkel kirakott nyakkendőjét. A grófnő azzal a megnyugtató tudattal távozott most már a rendőrségről, hogy lakásának kifosztója rövid időn belül megkerül.

A detektívnek sikerült Steiner Waldnertől megtudnia azt is, hogy ma délnél 12 és 1 óra között találkozni fog az Otthon kávéházban Pavkovitsal, hogy a nyakkendőjéért kapott 30 koronát 30%-os provízió levonása után kezeihez adja. Ennél a találkozásnál természetesen a detektívek is jelen akartak lenni, ami azonban nem sikerült, mert Pavkovits a jelzett időre nem jött el a találka helyére. Körülbelül két óráig vártak rá és már azt hitték, hogy Steiner talán félrevezeti őket. Ez azonban erősítette, hogy meg kell jelennie a betörőnek, mert nincs pénze és még ma délután el akar utazni Aradról. A detektívek elhatározták, hogy keresésére indulnak és bejárva a külváros mulatóhelyeit egy nyilvános házban csakugyan meg is találták Pavkovitsot, aki ott aludt.

Mikor felköltés után Rasztig kijelentette előtte, hogy a Porcia grófnő kárára elkövetett betöréssel gyanúsítja és letartóztatja, egykedvűen tudomásul vette ezt és ott nyomban beismerte, hogy ő a tettes. Elmondotta, hogy Steinert bizta meg néhány darab értékesítésével, egy karcstottot ő maga adott el egy előtte ismeretlen egyének és ott a mulatóhelyen elajándékozott egy finom művi színházi messzelátót, melyet a detektívek meg is találtak.

Délután négy órakor már Szepekovszky rendőrhadnagy már ki is hallgatta a betörőt, aki igen töredelmesen vallott. Beismerte, hogy az elmúlt éjszaka három órakor a Fábán ház udvarára jutott be a kerítésen át és ott az emeleti folyosót tartó vasoszlopon mászott fel és egy előszoba ajtajához ért, melyet alkulescsal igen könnyen kitudott nyitni. Maga után becsukva az előszoba ajtaját, belépett a lakásba, melyet jól ismert, mert az ugyanazon házban lévő Wild József cukrásznál volt alkalmazásban október nyolcadikáig és többször járt az emeleten terepszemlén. Tudta, hogy Porcia grófék nincsenek Aradon és így munkájában senki sem zavarhatja, ezért a legnagyobb nyugalommal látott munkához. Körülbelül fél ötig volt a lakásban, melyet alaposan elpiszkított. Távozás után az Otthon kávéházba ment, ahol Steinerrel és Fleiszszal találkozott és akiknek

megmondotta, hogy gazdag zsákmányhoz jutott, amelynek értékesítésén ők is kereshetnek. Két gyűrűt még ott eladtak a helyiségben egy pincérnek, a többin pedig a már ismertetett módon adtak tul. A rendőrség Pavkovitsot letartóztatta. Az ékszerek, egy törött karcstott kivételével, mind megkerültek.

Öngyilkos miniszteri titkár.

— Az idegesség áldozata. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 10.

Tegnap délután öngyilkossá lett a fővárosban egy pénzügyminiszteri titkár, egy előkelő és közismert családnak a sarja. Veronállal megmérgezte magát és ma reggel a Pajor szanatóriumban — ahova a mentők beszállították — meghalt.

Csipkey Elek huszonkilenc esztendősen pénzügyminiszteri segédtitkár az öngyilkos, fia Csipkey Károly közigazgatási bírónak, Besztercebánya volt főispánjának. Az Üllői ut 16b. számú ház első emeletén hatszobás lakásban lakik a család. Két fia és két leánya van Csipkey Károlynak. Mind felnőttek már s egyik leánya férjnél van. Ghyczy huszárszázados felesége, míg a másik Livia, otthon van szüleinél.

Csipkey Elek tehetséges, szorgalmas tisztviselő volt egy ideig. Nemrégiben vőlegény volt; egy előkelő család fiatal leányával járt jegyben, de a házasság, mintegy fél évvel ezelőtt abba maradt. Ettől fogva Csipkey Elek egészen megváltozott. Mulatásnak adta magát, könnyelmű életet élt és ez az élet az idegeit teljesen tönkretette.

A nyár végén már annyira elhatalmasodott rajta az idegbaj, hogy szülei kénytelenek voltak szanatóriumba küldeni. Egy Bécs mellett levő magángyógyintézetben helyezték el, ahol egy hónapig gyógykezelték. Csak pár héttel ezelőtt tért újra vissza a szanatóriumból; azonban — úgy látszik — nem sokat segített rajta a kezelés, mert egyre idegesebb lett és folyton azzal fenyegetődzött, hogy öngyilkossá lesz.

Idegességével könnyelműsége is egyre nagyobb lett és a család elhatározta, hogy komoly leckét ad neki. Tegnap délután, amikor hivatalból hazatért az Üllői uti lakásba, együtt volt az egész család és szemrehányásokat tettek neki könnyelműsége miatt. Leverten hallgatta a korholást Csipkey Elek és szótlanul vonult vissza a szobájába. Azt mondta szüleinek, hogy erős főtájjása van. Alig ért le a szobába, bevett egy csomó veronál port, amelyeket idegességére való tekintettel irt neki az orvos és lefeküdt a pamlagra aludni.

Később beszéltek hozzá a család tagjai és rémülve látták, hogy eszméletlenül fekszik a pamlagon. Ghyczy huszárszázados maga sietett a közelben lakó Lamnitzer József dr. egyetemi tanárhoz, de nem találta otthon. Erre a mentőket hívta segítségül és egy másik orvost is hívott szerencsétlen sógorához.

A mentők gyomormosást alkalmaztak Csipkey Eleknel és azután a család kívánságára bevittek a Pajor szanatóriumba, ahol ma reggel öt órakor, anélkül, hogy eszméletre tért volna, kiszervezett. Sógora, Ghyczy százados egész haláláig betegágya mellett volt és maga vitte meg a szomorú hírt a családnak. Csipkeyné a halálhír hallatára eszméletlenül esett össze, úgy, hogy orvost kellett hivatni hozzá.

A halálhír ma délelőtt elterjedt a pénzügyminisztériumban, ahol általános részvétet keltett, mert a rokoaszenves modoru és jobb sorsra érdemes fiatal titkárt mindenki szerette és becsülte.

Örültek házába zárt báró.

— Beszélgetés a tébolydából szabadult mágnással. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, október 10.

Ez év áprilisában az anyai öröksége miatt Willburg Aladár báró pört indított a testvére: báró Szepeesi-Szokoll Józsefné ellen. A pört a báró mind a három fórumon elvesztette és a pör során Willburg Aladár, Biharmegye társadalmának egykor ismert tagja az örültek házába került. A báró Boszniában tartózkodott s onnan szállították az elmeegógyintézetbe.

A báró most kiszabadult az elmeegógyintézetből és elmondta szenvedéseit és azt is, hogy nem az örökségi pör miatt került az örültek házába.

Április 10 én boszniai lakásomban az jutott eszembe, hogyan lehetne a pneumatik kipukkanását megakadályozni — mesélte a báró. — Elmentem Banjalukára és elmondtam ezeket a dolgokat lovag Jakobovszky Ferenc kerületi főnöknek. Jakobovszky lovag különben eladósodott ember, aki már két ízben akart az én segítségével nagyobb összeget szerezni, vagy úgy, hogy adjak neki, vagy pedig zsíráljak neki. Jakobovszky kijelentette, hogy felkísér engem Bécsbe, mert ott ugyanis dolga van.

— Tizenkettődikén vonatra ültünk délután 3 órakor. Szoba került, hogy Steinhofban — Bécs mellett — az elmeegógyintézetben van egy régi barátom: Likudi kapitány, meg fogom látogatni.

Amikor Steinhofba megerkeztem, az elmeegógyintézeti orvosnak előadtam, hogy mit akarok.

— Már tudom — szölt az orvos és azzal mellém adott egy ápolót, hogy vezessen Likudi kapitány szobájába. Amikor a folyosón mentünk, látam, hogy egy másik ápoló is oszon utánam, meglapulva a fal mellett. Egy szobaaajtóhoz értünk s ekkor a kisérő ápoló így szölt:

Likudi kapitány ott van a belső szobában. Tessék!

Gyanuttanul beléptem az ajtón, amely a ket-tősszobába vezetett. A kapitány nem volt ott, hanem néhány perc múlva bejött az orvos hozzám s kijelentette, hogy fogva vagyok. Az orvos biztatott:

— Tudja, hogy nekünk milyen eszközeink vannak arra, hogy engedelmességre kényszerítsük.

Kétségtelenül a kényszerzubbonyra célzott. Ettől megremültem s újból elhatároztam, hogy megadom magamat a sorsomnak, amíg segíteni nem tudok. Nemsokára felvételi vizsgára vittek. Minden gyerekséget kérdeztek tőlem, mennyi 4-szer 6, vonjak le 100ból 7-et s mikor mindenre megfelelttem, tudatták, hogy itt kell maradnom.

Másnap előadták azokat a képtelen vádakot, amelyek miatt itt kell maradnom. Azzal vádoltak, hogy két embert agyonlöttem, hogy részeg állapotban az utcán verekszem, hogy nagyzási hóbortban szenvedek és a találmányomból 20 milliárd hasznot vártam.

— Nem igaz egy szó sem — feleltem. — A saját házamban beszéltem a találmányomról és igazan nem hittem, hogy azért, amit ott beszéltem, felelősségre vonnak. Magyar honpolgár vagyok, — ha bolond vagyok is, tegyenek egy magyar szanatóriumba.

Egy napon közöltem a bizottság előtt, hogy nem értem, miért nem ír a feleségem.

— Azért van az, — mondta a főorvos — mert annyit verte a nejét, hogy ő most elbarrikádozta magát.

— Mit? — ordítottam dühömben.

— A főorvos megismételte szavait.

Nem bírtam tovább. Mindennek van határa. Ráugrottam a főorvosra, egy szempillantás alatt a kezeim közé kaptam, de az ápolók és a többi orvosok közbeléptek és szétválasztottak bennünket. Már kezdtem nagyon ideges lenni. Alig bírtam magammal. És erre az következett, hogy áttettek az örvöngők közé.

Junius elején tudatta az orvos, hogy irt haza, jöjjenek értem, mert egészségesnek tart. Később levelet kaptam Jakobovszkytól. Azt írta: örül, hogy egészséges vagyok és önzetlenül cselekedett és ha akarom, felkeres az ügyvédje, Zolotce dr., aki megmagyaráz mindent. Sürgönyválaszomra eljött az ügyvéd. Kijelentette, hogy csak azért csukatott be, hogy így könnyebben megnyerjem

Szokoll József báróval szemben a pört. Ujrafelvételt kérnek és be akarják bizonyítani, hogy amikor két évvel ezelőtt aláírtam Biharlyén azt az egyezséget, amely szerint beleegyeztem az örökség felosztásába, már elmebeteg voltam, tehát az az egyezség nem számít. Addig pedig, míg a pört meg nem kezdik, egyik magyarországi szanatóriumba kell vonulnom.

Ezután csakugyan Budapestre a Ringer-féle szanatóriumba szállítottak, ahonnan szeptember 28-án a törvényes végzése, amely épelméjűnek mondott, kiszabadított. Erre egyenesen Nagyváradra utaztam.

169 napot töltöttem, mint egészséges ember a bolondok házában. Sok lelki és testi kint állottam ki. Lovag Jakobovszky azért tehetett ezt velem, mert azt hitte, örökké ott maradok és neki sikerül magát gyámomnak kineveztetni.

Öt ország háboruja.

— Bomlik a Balkán-szövetség? — Bulgária és Szerbia elküldik az ultimátumot. — Törökország támad. —

Saját tudóstónk telefonjelentése.

Arad, október 10.

A mai napon a legellentétebb hírek érkeztek a Balkán egész területét ellepni készülő háborus veszedelemtől. Montenegró csapatainak újabb előnyomulását nem jelentik távirataink, azonban az eddig megtörtént csatározások ugylátszik elég bátorsággal legyverzik fel már most Szerbiát és Bulgáriát, hogy hadat üzenjenek Törökországnak, mely szintén szép szavakkal honorálja a nagyhatalmak akcióját, de már is harcterre küldi fiait. Ezzel ellentétben azonban Görögország leszereléséről ad hírt egy hitelt érdemlő jelentés.

Ma érkezett távirataink ezek:

A fekete cár álmai.

— Nikita kiáltványa. —

Cetinje, október 10. Tegnap királyi proklamáció jelent meg. A proklamáció megállapítja, hogy nem lehet az ó-szerbiai elnyomott testvérek jankiáltásait tovább tétlenül hallgatni. Nemesak férfiakat mérsárolnak ott le, hanem nőket és gyermekeket is. A hazaszeretet kötelességüké teszi a montenegróiaknak a segítségnyújtást. A montenegróiak ezt már régen megtették volna, ha nem várták volna be a király békés fáradozásainak eredményét a határon túl élő mártírok védelmére.

A király reménye, hogy eszközt fog találni a törökországi szerbeknek vérontás nélkül való szabadlétére, nem teljesült. A király nagyon sajnálja, hogy kénytelen a békét megzavarni és kardot rántani. A király felszólítja a montenegróiakat, hogy vezérlete alatt seregjeljenek össze és az elnyomott testvéreknek, a vitéz malisszoroknak, a kik két év óta mint az oroszoknak küzdenek jogaikért, szabadságukért és Montenegróval való egyesítésükért, kezet nyújtsanak. Montenegró nincs egyedül. Vele van a többi keresztény balkáni királyság, melyekkel a monarchia szövetségben van. A király mindig törekedett erre a szövetségre, melyet a Balkán államok várva-vártak az ázsiai inváziója óta. A király hangoztatta azt a reményességét, hogy régi hősi katonáinak fiait ma jobban, mint valaha, emelni fogják a haza tekintélyét és Montenegró fegyvereit új babérokkal fogják övezni. Bátorságunk kell, hogy legyen, hogy küzdjünk egy nagy birodalom ellen, de ez méltó Montenegróhoz. Montenegró mindenkor örömmel áldozta föl magát testvéreiért. A művelt világ rokonérzése fogja Montenegrót kísérni, miként az egész szerb nemzet és a slávok rokonérzése is. Nemes kezükben kardot nyújtanak feléje Szerbia, Bulgária és Görögország királyai, kiknek népei e vállalkozásnál testvéri egységben vannak Montenegróval. Montenegró Törökországot nem elbizakodottsághól támadja meg, hanem a legnemesebb érzelmekből (1), hogy testvéreinek szüntelen irtását megakadályozza.

A proklamáció végül lelkes szavakban felszólítja a montenegróiakat, hogy háborúba vonuljanak.

nak Oszercia ellen, ahol szerbiai testvéreikkel, kiket nemes királyuk vezet, egyesülni fognak. Ott a montenegróiak szerbiai testvéreiket keblükre ölelik és az elnyomottaknak meghozzák a szabadságot. A király az ég áldását kéri erre az utra, melyről gyermekkorában álmódzott és melynek napját költeményeiben elkövetkezni látta. A proklamáció így végződik: Éljen Montenegró! Éljen a balkáni szövetség!

Montenegró első veresége.

— Ütközetek Beránánál és Podgoricánál. —

Konstantinápoly, október 10. A hadügyminisztérium jelentése szerint Berána körül még mindig folyik a harc. Albán önkéntesek, nizámok, redifek és népfőnökök érkeztek Berána elé, amelyet a montenegróiak még körül zárnak. Wiza tábornok jelenti, hogy a török csapatoknak sikerült a montenegróiakat montenegrói területre visszakergetni.

Szalóniki, október 10. A Berána mellett folyó harcról hiányzanak részletek, de a montenegróiak visszaveréséről szól valamennyi hír. A Guzinje körül vívott harcban a montenegróiakat szintén visszaszorították.

Bécsből jelentik: Cetinjéből érkezett híradás szerint Podovic generális a montenegrói lovasdivizionárius, ma öngyilkosságot követett el, miután a lovasság, amely az ő vezénylete alatt állott, négy órán át hasztalan lövöldözött egy török csapatra.

Konstantinápoly, október 10. A külügyminiszter megállapította, hogy Beránát még a hadüzenet átnyújtása előtt támadták meg és így a török csapatok, a mikor a montenegróiakat üldözték, nem lévén tudatában annak, hogy a hadüzenet megtörtént, nem mertek a határon átlépni.

London, október 10. A Reuter ügynökség külföldi tudósítója jelenti Podgoricából e hónap 9-iki kelettel: A montenegrói hadsereg ma délután a háborút a Podgoricával szemben lévő megerősített török állás ellen való támadással kezdte meg. Négy órai tűzérési párbaj után a törökök elvonultak a planincai magaslatokról és a montenegróiak előnyomultak, hogy Decsics helységet megtámadják. Délután török erősítések érkeztek. Harc fejlődött ki az egész vonalon. A harc még nem ért véget.

London, október 10. A Reuter-ügynökség a következő részleteket jelenti a Podgorica mellett folyt csatáról. Reggel nyolc órakor a montenegrói táborban Péter herceg, Miklós király legifjabb fia, lőtte ki az első ágyút a török hadállás ellen. A zenekar a főhadiszálláson a montenegrói himnuszt játszotta. Huszonegy perc múlva a montenegrói tűzérseg elűzte a törököket a Planinica hegyen elfoglalt állásokból. Miután a Planinica hegyet a török csapatok elhagyták, a montenegróiak délnél águtüzelésük védelme alatt lassan előnyomultak az erősen megerősített Decsics nevű török hegy ellen, melyet a Skutari felé vivő út ural. Délután két órakor török csapatok kötöttek ki a Skutari tó partján, közel a montenegrói határhoz. Csata fejlődött ki, mely az egész vonalon estig tartott. Miklós király délután Mirkó herceggel és táborkarával Podgorica közelében föllovagolt egy magaslatra és később visszatért a főhadiszállásra, ahol dél felé Daniló herceg, a sereg főparancsnoka és Péter herceg megérkeztek a harctérről, hogy neki jelentést tegyenek.

London, október 10. Kétes, hogy vajon a podgoricai ütközetben a törökök, vagy a montenegróiak győztek-e? Ugy látszik, hogy a törökök a montenegróiakat a planincai magaslatokon mindaddig feltartóztatták, míg egy erős albán csapatnak sikerült a határ egy másik pontján keresztül montenegrói területre behatolni. Ugyanakkor azonban montenegrói csapatok jelentek meg Skutari előtt és az északi határ mentén, Beránánál is heves ütközet folyt. A kissé zavaros hírek szerint mindezek az ütközetek eldöntetlenek maradtak.

Kattaró, október 10. A Bojama öböltől északra levő falvak lángban vannak. A lakók Skutariba menekülnek. Szamriszba megsebesült parasztok érkeznek, akik elbeszélik, hogy a montenegróiak,

sok asszonyt és gyermeket meggyilkoltak. A Skutari Lloyd gőzöst Bojámából Kattaróba menet a montenegróiak egy óra hosszáig puskatűzeléssel üldözték. Skutariiban tizenhétézer török katona és hét-ezer mohamedán albán van. A mirditák semlegesek, a malisszorok viselkedése kétséges. A törökök megerősítik a várost.

Szerbia és Bulgária sikertelen mozgósítása.

— Nem siettetik az eseményeket. —

Belgrád, október 10. Az éjjeli miniszteri tanácskozás folyamán az osztrák és magyar és az orosz követ újra előterjesztéseket tettek a szerb kormánynak, amire Pasics miniszterelnök kijelentette, hogy a leszerelés lehetetlen. A miniszteri tanács elhatározta, hogy a török követnek elküldi utlevelét és hogy Bulgáriával egyetértve, minden további formáság nélkül megkezdik a háborút.

Belgrád: Ma délnél az összes lapok rendkívüli kiadásban közölték, hogy Görögország is megüzente a háborút Törökországnak, a görög követ már el is utazott Konstantinápolyból s az aténi török követet is hazahívták.

A hír óriási izgatottságot és lelkesedést okozott, a különkiadásokat pillanatok alatt elkopdolták s az utcákat lelkesen tüntető csoportok járták be. Az itteni török követségen nem tudnak még az újabb hadüzenetről s Ali Fuad Hikmet bey, a követ kijelentette, hogy kételkedik a hír valóságában. A híradást a szerb külügyminisztérium kapta, s az tudatta a lapokkal.

A szerb kormány, amely már elkészült a hatalmak jegyzékét elutasító válasz szövegével, még nem adta át a választ a követeknek s csak ma este, vagy holnap fogja átadni. Az intervenciót elutasító válasz után ugyanis csakis a hadüzenet következhetik. A háborút pedig szombat előtt nem akarja megizenni Szerbia, nehogy megbontsa az előre megállapított sorrendet. Pasics tehát huzza-halasztja a válasz átadását, hogy ezzel is időt nyerjen.

A szerb hivatalos lap mai száma királyi kéziratot közöl, mellyel a király az ex trónörökös György herceget, aki két esztendővel ezelőtt a hadseregben viselt rangjáról lemondott, dandárparancsnokká nevezi ki.

Szofia, október 10. A kormánykörök ugyan Ausztria-Magyarország és Oroszország demarsán csalódást éreznek, másrészt azonban benne komoly kísérletet látnak a nagyhatalmak részéről a békés megoldásra. Mint illetékes helyen mondják, a bolgár kormány válasza a demarsra a macedóniai reformokra vonatkozó bolgár követeléseket pontosan formulálni fogja és így alkalmat fog adni a nagyhatalmaknak, hogy azokhoz állást foglaljanak. Ebből kitűnik, hogy nem áll fenn a szándék az események tulsietetésére, hanem esetleges súlyos következményekkel járó elhatározások előtt minden kísérlet meg fog történni, vajon nem volna-e lehetséges a békés megoldás a nagyhatalmak közvetítésével.

Szofia, október 10. Gesov miniszterelnök és külügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy a tegnapi minisztertanács nem hozott határozatot, mert az eszmecsere még mindig folyik az aténi és belgrádi kormányokkal. Montenegrónak, mint-hogy már megkezdte az ellenségeskedést, e tárgyalásokba nincs beleszólása. A döntés semmi esetre sem késhet már soká. A miniszterelnök nem esik kétségbe, ha a békét az utolsó pillanatban sikerül megmenteni. Ama híresztelésekkel szemben, hogy Görögország ma kezdi meg az ellenségeskedést, a miniszterelnök kijelentette, hogy meggyőződése szerint Görögország ma nem fog háborút üzeni.

Szofia, október 10. A mozgósítás befejeződött s minden pillanatban várják a fővezérkarnak a főhadiszállásra való elindulását. Ma öt orosz aviatikus érkezett ide.

Párisból jelentik: Az Echo de Paris jelenti, hogy a szerb és bolgár mozgósításról igen kedvezőtlen jelentések jönnek. A bevonult csapatoknak egy jelentékeny részét haza kellett küldeni, mert a torokgyulladás grasszál közöttük. Bulgária nagymérvű lóhiányban szenved és ezért a lovasságot nem lehet kellően ellátni. Ami az aviatikát illeti,

ügy Szerbia, mint Bulgária igen rosszul van el látva aviatikusokkal. Négy párisi aviatikusnak tet tek ajánlatot az elmúlt napokban, azonban ezek visszautasították az ajánlatot.

Zimony. A bolgár kormány értesítette a szerb kormányt, hogy mindaddig, amíg a hadiállapot tart és demobilizálást el nem rendelik, Bulgáriában a szerb pénzeket eddigi teljes értékükben közforgalomban is elfogadják.

Szófiából jelentik: A középiskolai tanuló ifjuság külön csapatot alakított, amely a katonai főparancsnokság rendelkezésére bocsátotta szolgálatait. Sok tanuló, köztük a legtöbb biciklista a vöröskereszt csapatokhoz csatlakozott.

Szerbia hadüzenet előtt?

Belgrád, október 10. A hatalmak demarchéira holnapra várják az orosz és osztrák-magyar követek a szerb kormány írásbeli válaszát. A szerb jegyzék azt fogja hangoztani, hogy Szerbia a mozgósítást csak Törökországnak már megelőzőleg történt mozgósítására rendelte el. Hivatkoznak továbbá arra, hogy Törökország reformígereiben nem lehet bízni, mert a nagyhatalmak azok végrehajtásáért nem vállaltak garanciát.

— A szerb kormány már a hadiproklamációt is elkészítette. A proklamáció négy nyelven: szerb, bolgár, albán és görög nyelven jelenik meg. Egyidejűleg számítanak Belgrádban a bolgár és görög hadiproklamációk kibocsátására. A bolgár: szerb, bolgár és görög nyelvű, a görög: albán, bolgár és görög nyelvű lesz.

Belgrád, október 10. Kormánykörökben határozottan állítják, hogy a szerb jegyzéket holnap nyújtják át a török hadügyminisztériumban. A jegyzék huszonnégyórás határidőt enged a Portának a követelések teljesítésére. Az ultimátum jelleggel bíró jegyzék kedvezőtlen elintézése esetén Szerbia azonnal proklamálja a háborút.

Belgrád, október 10. A hadüzenet megtörténtét a hadiproklamációk kibocsátását megelőző ágyulövésekkel fogják a belgrádi lakosság tudomására hozni.

Görögország nem akar háborút.

— *Külp a Balkán szövetségből?* —

London, október 10. A *Daily Chronicle* nak jelentik Konstantinápolyból: A görög jegyzék, amely a diplomáciai viszony megszakítását jelenti, már készen van a görög követségen, de a követ még nem kapta meg az utasítást, hogy a portának átadja. Az átadás legkésőbb pénteken fog megtörténni, úgy hogy a görög követ a román gőzössel még elutazhatik Konstanzába. Azt hiszik, hogy a görögök be fognak törni Epiruszba, de a janinai albánok kijelentették, hogy a török csapatok segítsége nélkül vissza fogják őket verni.

Atén, október 10. A király tegnap este tíz órakor ideérkezett. Fogadására valamennyi hazafias egyesület és testület zászlók alatt vonult ki. A pályaudvaron a miniszterek, a szent szinódus és a diplomáciai kar várta a király érkezését. Amidőn a király látható lett, a tömeg viharosan éltette a királyt, Görögországot, a háborút. György király kíséretével gyalog a királyi palotába ment és megjelent az erkélyen, ahonnan a következő beszédet intézte a néphez:

— Szívem mélyéből köszönetet mondok szeretett népemnek a meleg fogadtatásért és érzelmeinek személyem iránt való újabb megnyitvánulásaért. Meg vagyok győződve, hogy a hellén nép, melynek hazafiaságát hosszú uralkodásom alatt becsülni tanultam, mindenkor teljesíteni fogja kötelességét. Férfias és nyugodt magatartása a legméltóbb a hellén néphez, különösen a nehéz viszonyok között, amelyekben vagyunk. Teljes bizalmam van kormányomhoz, mely már oly számos jelét adta hazafias gondoskodásának. A mindenható Isten áldja meg drága hazánkat!

A tömeg ezután Venizelosz miniszterelnököt lakására kísérte. A miniszterelnök a következő szavakat intézte a néptömeghez:

— A dicsérő szavak után, a meiyekkel a király az önk nyugodt és férfias magatartásának

adózott, nincs több mondanivalóm. Remélem, hogy a béke föntartható lesz.

E szavaknál a miniszterelnököt viharos kiáltások szakították félbe: Éljen a háború! A midőn néhány perc múlva a rend helyreállt, megismételte a szavakat: — Remélem, hogy a béke föntartható lesz, mert mi, szövetségeseink és barátaink nem hódításra törekszünk és miután az, amit kérünk, a szomszédos birodalom jól fölfogott érdekeinek is megfelel és elkerülhetetlen előfeltétele a közte és balkáni államok közt való békés együttélésnek. Ha azonban reményeinkben csalatkoznánk, úgy tudja a hellén nép, hogy bizhatik hadseregében és flottájában, mely, ha a körülmények követelik, abban a helyzetben volna, hogy a nemzet érdekeit megvédje. Ezért fölszólitom önöket, éltessek velem együtt a hadsereget, a flottát, a nemzetet!

A tömeg a miniszterelnök beszédét nagy tiszszéssel fogadta.

Konstantinápoly. Az a hír terjedt el, hogy Görögország nem hajlandó megizenni a háborút a portának. Valószínű, hogy a görög kormány ma, vagy holnap ki fogja jelenteni, hogy a másik három Balkán állam akciójában és háborújában nem vesz részt. Görögország békés hajlandósága a nagyhatalmak nyomatékos közbelépésének köszönhető. Hivatalos formában ezeket a híreket még nem erősítették meg.

Törökország háborúra készül.

— *Általános mozgósítás.* —

Konstantinápoly, október 10. A nagyhatalmaknak a jegyzékét ma délelőtt nyújtották át a Portán. A nagyhatalmak képviselői a nagykövetek egyenként megjelentek a Portán és teljesítették megbízatásukat. A Porta előtt nagy tömeg várakozott.

Konstantinápoly, október 10. A helyzetet itt igen pesszimistikusan itélik meg. Mára várják a balkáni államok és a Porta közötti diplomáciai viszony megszakítását. A balkáni államok követői egy román gőzösn fogják elhagyni Konstantinápolyt.

Konstantinápoly, október 10. A Porta a hatalmaknak körlevelet küldött át, melyben kijelenti, hogy békés magatartása ellenére Montenegró hadüzeneténél fogva jogait minden eszközzel meg fogja védeni és az erkölcsi és anyagi felelősséget a támadóra hárítja át.

Konstantinápoly, október 10. A hadügyminiszter és Kiamil basa ma kihallgatáson jelentek meg a szultánnal és jelentéseiket terjesztették elő. Tegnap délután a portán a tábornokok tanácsba ültek össze. A perai első tüzérezredet elszállították. A hadügyminisztérium előkészíti a népfelkelés behívását.

Konstantinápoly, október 10. Az örmény patriárka ma azt a kérést terjesztette a nagyvezér elé, hogy a 30 és 50 év között lévő keresztény hadköteleseket ne hívja be, mert ez a kereskedelemre nézve rengeteg kárral járna. Ha azonban a kormány mégis ragaszkodnék ehhez, úgy idejében hozza meg határozatát, hogy a keresztényeknek még kellő idejük maradjon ügyeik és üzleteik rendezésére. A nagyvezér a keresztény családoknak megígérte, hogy lehetőleg megkönnyíti fiaik számára a hadkötelezettség alól való megváltást, mert ezt a törökországi kereskedelem érdeke így kívánja. A helyi forgalmat ma az egész városban úgy az európai, mint az anatóliai vasutakon teljesen beszüntették.

Konstantinápoly, október 10. A háborus lelkesedés óráról-órára nő. A diákmozgalmak vezetői kijelentették, hogy a háborút akarják. Ujságcikkek és különkiadások lelkesítik a lakosságot a harcra. A besorozott ujoncokat és tartalékosokat a városban való átvonuláuk közben mámorosan ünneplik.

Konstantinápoly, október 10. A nagyvezér kezdeményezésére a szultán irádét bocsájtott ki, mely valamennyi egyetemi hallgatónak besorozását és a harctérre való szállítását rendeli el.

Szaloniki, október 10. A szaloniki-monasztiri, a szaloniki-üszküzb-zibefcsei és az üszkübmitrovicai vonalon a mai naptól kezdve a személyforgalmat további intézkedésig teljesen beszüntették.

Konstantinápoly, október 10. A perai első tüzérezred ma a harctérre indult. A hadügyminisztérium a népfelkelés behívását készíti elő.

Konstantinápoly, október 10. A tulajdonképeni csapatszállításokat innen ma kezdték meg. A második tüzérezreden kívül egy Szmirnából érkezett lovasezredet is elszállítottak. Tegnapig Sam Stefanóból történt a csapatok indítása.

Konstantinápoly, október 10. Hírlik, hogy a pénzügyminisztérium egyetlen nap alatt négy millió török fontot utal át a hadügyminisztériumnak a hadi költségek fedezésére. Miután a pénzügyminisztérium még a tizedbevételek felett is rendelkezik, nem gondol hadikölcsön felvételére. A pénzügyminiszter mindössze a hadiadó előzetes beszedését határozta el és ezuton mintegy 800.000 fontnyi bevételt remél. A hatalmak állítólag készeknek nyilatkoztak arra, hogy Törökországnak a reformok keresztülvitelére pénzügyi segítséget nyújtanak.

Konstantinápoly, október 10. A hadügyminisztérium elhatározta, hogy az idegen haditudósítóknak megtiltja a harctéren való tartózkodást. Számos tudósító, nagyjából angolok, hiába várja az engedélyt. Hírlik, hogy a török tudósítókat sem fogják a harctérre bocsájtani. A hadügyminisztérium szigorú és részletes rendeletet bocsájtott ki, melyben a török sajtónak megtiltja nem hivatalos katonai tartalmu cikkek közlését. Csak hivatalosan ellenőrzött táviratokat szabad a lapoknak hozniok. A sajtóiroda háborus hírekről szóló különkiadások rendezését is megtiltotta, mert a székséghez képest majd a hivatalos lap fog különkiadásokat adni.

Albánok a törökök mellett.

Milánó. A legutóbbi albán felkelés vezére Hasszan bey Aténben a Piccoló munkatársa előtt kijelentette, hogy az albánok ki fognak tartani Törökország mellett és hűségesen harcolnak a hazájuk földjére betörő idegenek ellen. Az albánok el vannak tökéelve, hogy minden ellenség ellen megvédik a török birodalom földjét. Erre a célra a török seregek mellé hatvanezer főnyi kitűnően felfegyverzett tartalékhadat állít fegyverbe Albánia.

Konstantinápoly. Egész Törökországban nagy a harci lelkesedés a betörni készülő ellenségek ellen. Az albánok, akik még néhány nap előtt forrongtak és harcban álltak a török seregekkel, most mindenhol szövetségre lépnek a közös ellenség megtámadására. Még az évek óta lázongó kucó-oláhok is csatlakoztak a Porta seregeihez.

Elkerülhető lett volna a háború!

Bukarestből jelentik: A román hadsereg most lebonyolított manőverén ma megjelent Károly király és a csapatok megtekintése után a jelenlevő katonai attasékkal beszélgetett. A beszélgetés során odafordult a király a bolgár attaséhoz, akitől ezt kérdezte:

— Ugyebár önöknél most háború van?

— Igen felség — felelt az attasé.

— Pedig ki lehetett volna kerülni ezt a háborút — szölt Károly király.

A rövid beszélgetés, amelyet a körülállók jól hallhattak, élénk feltűnést keltett.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Heti műsor:

Péntek: *A piktorok*, vígjáték.Szombat: *Asszonyfaló*, operette. Bemutató-előadás.Vasárnap: Délután: *János vitéz*, daljáték. Este: *Asszonyfaló*, operette.

* **A Piktorok harmadszor.** Az aradi színházban nagy sikert ért franczia vígjáték, a Piktorok, pénteken harmadszor kerül színre a premier szereposztásában.

* **Az Asszonyfaló.** Két nap múlva szép, pompázó ünnepi előadása lesz az aradi színháznak. Eyssler legújabb operettjét, az Asszonyfalót (Frauentresser) mutatja be az énekes személyzet. Az operett, amely egyike Eyssler legújabb sikerült szerzeményeinek, tele van bűbajos melódiákkal, fülbemászó énekekkel, amelyeket pajkos, vígzenéjű táncok váltanak fel. Az asszonyfalóra az aradi társulat igen nagy gonddal készül már hetek óta, ez a figyelmes, odaadó munka érhető is, mert hiszen az Asszonyfaló lesz a szezon első operett premierje. A bemutatóra teljesen készültek, a két női főszereplő pedig olyan pompásan fényes toalettekben fog megjelenni, amely valószínű divatkiállítás képét fogja mutatni. A próbák már befejezéshez közelednek s ezekből láthatni már is, hogy az Asszonyfaló friss, perdülő összevágó előadásban kerül színre s így biztos, hogy a megérdemelt sikert aratja. A címszerepet Gyöző, a két női főszerepet Diósy és Kállay játssza, a többi főszereplő pedig Negrádi, Benkőné, Fáskesti, Huszár, Polár, Várnay lesz.

* **A morfinista artista halálugrása.** Új irány vezet most a kinematográfia fejlődését. A cirkusz s a varieté színpadok misztikus levegője érzik ki minden nagyobb mozgókép drámából. Olyan bravuros artista mutatványokat látunk a mozis vászonlapon, amilyenekkel a világhírű cirkuszos csinálnak maguknak hírnevet. Ime: a mozi nemcsak a színpaddal, hanem a cirkusszal is felveszi a versenyt s a kettőt egyesítve igyekezik meghódítani a maga számára a publikumot. Ha továbbra is olyan tökéletes s meglepetésekkel gazdagított mozdídarabokat kapunk a filmgyáráktól, mint amilyeneket a közelmúltban láttunk s mint amelyet ma mutatott be az Apolló színház, akkor a kinematográfia biztos diadalhoz segít az újban domináló új irány. A ma bemutatott artista drámát a szerelem szenvedélye szövi át egy megrázó tragédiával. Frank morfinista artistától meg akar szabadulni a felesége, ez a fekete démon, mert Jonson igazgató kijelenti előtte, hogy csak akkor szeretné őt, ha egyedül lenne... A szerelemtől egzaltált asszony alattomos dolgokat követ el, hogy elveszítse férjét, a sors azonban megboszulja őt: Jonson igazgató veszté életét a halálugrással. Sok sok megkapó poézis teszi színessé ezt a megkapó történetet. A dráma keretében két artista csodaszép mutatványokat produkál. A slágeren kívül pompás mellékepek teszik teljessé az Apolló-színház új műsorát, mely holnap, pénteken és holnapután, szombaton kerül megvetítésre. 177

* **A hamiskártyás katonatiszt.** (Izgalmas bemutató az Urániában.) S. hol a világon nem csinálnak olyan remek moziképeket, amit a Nordisk-film company. Egyik slágerjük szebb, mint a másik, egyik izgatottabb, lebilincselőbb és emellett mindig előkelő irodalmi színvonalon tartott, mint a másik. Az Uránia színház most talán a legszebb norvég képet mutatja be, amit csak eddig produkáltak. Olyan vidékeken, pécikus erdő részletekben, kerti utakon, patakpartján játszódnak le a szerelmi jelenetek, melyek magukban hangulatot teremtenek. A darab sötét drámai részletei a tisztá kasszinó káryaszobáiban, a magáról meglehetősen Rolfnek és a nemes jellemű Udónak, végül a tisztá becsületbírószobájában tárgyaló termében játszódnak le. Soha, egyetlen mozgóképben, de talán színpadon lejátszott drámában sem láttunk nemesebb jelenetű, rokonszenvesebb férfit, mint ez a talpig becsületes Udó, aki barátságából kész elviselni a legdurvább sértéseket. Kockára teszi tisztá rangját, sőt szerelmét is a nemes barátságért, mely halgatásra kényszeríti. Az Uránia nézőtérén sokan hangosan zokogtak Psylander drámai erejű játékán, a dráma csodálatosan ható becsületbírószobájában, melynél szebbet, megindítóbbat egyetlen mozgóképben sem láttunk. Őszintén ajánljuk mindenkinek, hogy nézze meg ezt a

meseszerű képet, melyhez fogható még a világhírű norvég film-társaság sem produkált. 175

* **Az elfogyott kiadású Fráter-, Dóczy-Balázs nótáskönyvek Kerpelnél még mindig kaphatók.**

Ügyvédek sztrájkja.

— Összetűzés a törvényszékekkel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Békésgyula, október 10.

Érdekes összetűzés támadt a napokban a gyulai törvényszék felelősségi tanácsa és egy gyulai ügyvéd között. Az összetűzés eredménye az lett, hogy néhány fiatal csabai és gyulai ügyvéd „sztrájkol”, azaz a gondjaira bízott ügyeket szünetelteti, nem tárgyal.

Az ügyvédsztrájk története a következő: Régebben az volt a szokás a gyulai törvényszék felelősségi tanácsánál, hogy az ügyvédek a tárgyalás előtt való napon, sőt a tárgyalás napján is, megjelentek a tanács elnökénél, kikérték az általuk képviselt ügy aktáit és akkor tanulmányozták át. Sőt az is megtörtént, hogy egyik-másik kényelmesebb fiskális át sem tanulmányozta az ügyet, hanem csak a bíró előadása után ismerkedett meg vele.

Ez a körülmény indította Gálbory Józsefet, a volt törvényszéki elnököt olyan intézkedés megtételére, hogy az ügydarabokat sem a tárgyalás napján, sem az azelőtti napon nem lehetett az ügyvédeknek kiadni. Indokolta ezt egyrészt az elnök elfoglaltságával, másrészt azzal, hogy az ügyvédeknek kötelességük a felek érdekében is előbb alaposan áttanulmányozni és ismerni az ügyeket.

A felelősségi tanács élén most a gyulai törvényszék egyik legudvariasabb modoru bírája áll, aki Gálbory elnök rendelkezését nem is alkalmazta szigorúan és mégis épen vele történt meg a sztrájkhoz vezető konfliktus.

A minap egyik gyulai fiatal ügyvéd épen a felelősségi tárgyalás napján jelent meg nála és kikért tőle egy aktát. Az elnök, aki tárgyal és valósággal el volt halmozva munkával, kissé idegesen szólt:

— Ügyvéd urnak ideje és alkalma lett volna áttanulmányozni ezt az ügyet. Érdeke is lett volna, mert a saját ügye. És mégis ilyenkor zaklatja az embert.

Az aktát pedig heves mozdulattal átnyújtotta az ügyvédnek, aki kissé későn nyult utána, úgy, hogy az akta loesett. Az ügyvéd azt hitte, hogy csak odadobta neki az elnök az aktát. Nem vette tehát fel, hanem dühösen távozott a tereméből.

Az esetnek hamarosan híre terjedt ügyvédi körökben. És a fiatalabbak közül néhányan szolidaritást is vállaltak társukkal. Kimondották, hogy ügyeiket szüneteltetik, amivel természetesen csak ügyfeleiknek ártanak.

A törvényszék felelősségi tanácsának forgalmán azonban ez a sztrájk-nem változtathat semmit, mert az ügyvédek nagyobb része csak megjelenik a felelősségi tárgyalásokon.

Nissalovszky, a gyulai törvényszék mostani elnöke mindenben helyeselte a felelősségi tanács elnökének eljárását és most a felelősségi tanács jegyzőjének szobájában tabla van kifüggesztve, amely figyelmezteti az ügyvédeket, hogy ezután aktákat a tárgyalás napján és előtte való nap nem kapnak ki.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az élet érdekében.** Ez lesz a * címe a Társadalomtudományi társaság vasárnap délutáni első nyilvános előadásának, amellyel Szöllösi Zsigmond dr. vezeti be az ideai népszerű előadások sorozatát. Népszerű, inkább belletristikus formában fog a társaság a most megkezdődő elő-

adás sorozatban ismertetni néhány mindnyájunkat érdeklő, szinte aktuális társadalmi problémát. Ezeknek mintegy a kereteit fogja beállítani a vasárnapi előadás. *Az élet érdekében* című reflexió, amely hangulatokat és gondolatokat mond el a tudományos világnézés reflektorának rájuk világító fényében. — Az előadás öt órakor kezdődik; a belépés ingyenes.

(*) Az „Aradi I-ső Jótékonycélu Nagybercsényi Társaság” folyó évi október hó 13-án délután 3 órakor választmányi ülést tart.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Leszállították a merénylő rendőr büntetését.

— Csak hatalmával élt vissza. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 10.

Februárban nagy szenzációt keltett a fővárosban Mészáros II. Pál rendőr esete Hérics-Tóth Lajos királyi ügyésszel. A rendőr tudvalévően nyílt utcán tetteg inzulálta az ügyészt, aki felhívta Mészáros figyelmét egy automobilra, amely lámpa nélkül haladt a késő esti órákban. A rendőr durván visszafeléselt az ügyésznek, majd fejbeütötte és fellökte. Mészáros II. Pált még aznap éjjel letartóztatták. A törvényszék a főtárgyaláson elítélte a rendőrt hatóság elleni erőszak büntetése miatt egy évi börtönbüntetésre.

A tabla ma tárgyalta a rendőr felelősségét. Az ügy ismertetése után a bíróság elfogadta Zahár Lajos védő érvelését s a törvényszék ítéletét megsemmisítette. Mészáros csupán hivatalos hatalommal való visszaélés miatt ítélte el a tabla négy hónapi fogságra és viselt hivatala elvesztésére. Az ítélet megokolása ez:

Vitás körülmény már maga az is, hogy valamely hatóság tagja — egy más hatóság tagja ellen elkövetheti-e a hatóság elleni erőszakot? A királyi ügyésznek a főváros utrendészeti dolgába nincs beleszólása, ez tisztán a rendőrség hatáskörébe vágó dolog. De nincs az sem bizonyítva, hogy a rendőrnek biztos tudomása volt-e arról, hogy a sértett tényleg a királyi ügyész tagja-e? Mert tény az, hogy Hérics-Tóth Lajos ügyész a nevét nem mondotta meg. Ebből önként következik, hogy vádlott nem követhetett el hatóság elleni erőszakot, cselekménye tehát csupán a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségének fogalmát meríti ki.

Az ítélen ellen úgy a főügyesség, mint a védelem semmiségi panaszt jelentett be.

§ **Pör egy huszárkapitány ellen.** *Ursprung* Rudolf volt aradi huszárkapitány két évvel ezelőtt Zimándujfalu határában automobiljával véletlenül elütötte Megyeri Mátyás parasztagdát, akinek keze és lába eltört a baleset következtében. A szerencsétlenül járt ember huszezer korona erejéig kártérítési pört indított a kapitány ellen. Az aradi törvényszék ma ítélkezett az ügyben és Megyerit elutasította keresetével, mert a balesetnél a kapitányt nem terheli felelősség.

— **Megváltoztatott ítélet.** Megirtuk, hogy az aradi rendőrbíró tíz napi elzárásra és négyszáz korona pénzbírságra ítélte *Hölbner* Gyula kereskedelmi alkalmazottat, aki nem jelentkezett Aradon a fősorozás alkalmával, noha behívót kapott és azzal védekezett, hogy Budapesten a csődbírósnál volt a sorozás napján tárgyalása s a bíróság nem akarta ezt elhalasztani. Felelősség folytán a városi tanács foglalkozott az ügygyel és megsemmisítette a drákói ítéletet s ötven korona pénzbírságot rótt ki *Hölbnerre*, aki ebben meg is nyugodott. Az első fokon kimondották azt is, hogy elveszti esetleges besoroztatás esetén minden jogát ama kedvezményekre, melyeket a törvény biztosít azoknak, akiknek ilyenre jogcímük van. Ezt a szigorú klauzulát szintén törölte a tanács.

Lukács miniszterelnök a bolgár hadüzenetről.

(Százhetvenhatmillió póthitel a hadseregnek. — Bizalmas értekezlet a magyar delegátusokkal.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 10.

Az osztrák magyar monarchia külpolitikájának végső célja, hogy a Balkán bonyodalmak lokalizálásával Európa békéjét megóvja és tekintélyének súlyával a Balkán államokat is visszatartsa a balgáni statuskvonak veszedelmes megváltoztatásától. Ezt a célját a monarchia csak úgy érheti el, ha állásfoglalásának és szavának egy hatalmas és erős hadsereg ad súlyt. Ennek a nagy szempontnak a méltánylása vezette a magyar kormányt, amikor a hadügyi követelések közül kiméletlenül törölte ugyan mindazt, amit elhalaszthatónak talált, de viszont megadta azt, amit a hadsereg harcképességének érdekében szükségesnek ítélt. A jelen viszonyok között a kormány nemcsak abban látta a maga felelősségét, hogy az országról az újabb terheket elhárítsa, hanem abban is, hogy a béke fenntartásának érdekében minden lehetőt megtegyen, mert a legdrágább béke is még mindig olcsóbb, mint a legolcsóbb háború. A béke fenntartásának pedig ezidő szerint leghathatósabb eszköze egy imponálóan felfegyverezett, hatalmas hadsereg. Olcsó dicsőségre pályázik az ellenzék, amikor a hadicélokra engedélyezett kiadásokért a kormányt támadja, ha a koalíció volna kormányon, felelőségének érzetében szintén hozzájárult volna az elengedhetetlenül szükséges beruházásokhoz, amint-hogy tudvalevőleg az annexió idején sem csinált sem a *Wekerle* kormány, sem a koalíció semmiféle nehézséget a szükséges hadikiadásokhoz való hozzájárulásban és körülbelül kétszázharminc milliónyi összeget bocsájtott rendelkezésre. Eddig pedig a jelenlegi kormány nem is ment. Ma este Lukács miniszterelnök informálta a Bécsben időző magyar delegátusokat a helyzetről és azzal indokolta a póthitel szükségességét, hogy *Bulgária megüzente a háborút.*

(Bilinszki a királynál.)

Bécsből jelentik: A király ma délelőtt kihallgatison fogadta *Bilinszki* Leó lovag közös pénzügyminisztert, aki a tegnapi közös miniszteri tanácskozásnak a hadsereg póthitelére vonatkozó határozatát terjesztette eléje. Mint a *N. W. Tagblatt* értesül, a hadsereg számára kért újabb hitel teljes összege kétszázöt millió korona, amiből huszonhat millió koronát a haditengerészet leg sürűsebb szükségleteinek fedezésére fordítanak. A közös miniszteri tanácskozás tehát az eredetileg 420 millió koronában megállapított követelést majdnem felére szállította le.

Miért kellett megajánlani a milliókat?)

Abból a célból, hogy a delegátusok a megváltozott politikai helyzettel szemben a kellő tájékoztatásra tegyenek szert, a miniszterelnök a magyar delegáció valamennyi tagját bizalmas értekezletre hívta össze ma délután öt órára. Az értekezleten a delegátusok csaknem kivétel nélkül megjelentek.

Az eszmecserét a miniszterelnök nyitotta meg.

— Minden jel arra vall, mondotta a miniszterelnök, hogy oly állapotokhoz közeledünk, amelyben egyrészt a legmesszebbmenő óvatosság és tartózkodás, másrészt pedig gyors és céltudatos eljárás szükséges. Kötelességének tartotta, hogy az osztrák kormánnyal és a közös miniszterekkel megállapodást igyekezzenek létesíteni azon dotációk tekintetében, amelyeket a hadügyi kormányzat a haderő és a haditengerészet kiépítésére vonatkozólag a megváltozott helyzettel szemben szükségesnek tart. A miniszterelnök foglalkozik a *Schönaich*-féle meggyezés körülményeivel és

azzal a kísérlettel, melyet a jelenlegi hadügyi miniszter mindjárt hivatalbalépése után tett, amit mindkét kormány, különösen azonban a magyar kormány annak idején a leghatározottabban visszautasított.

— Amíg a politikai viszonyok nem tették elkerülhetetlenné, addig el volt határozva a kormány arra, hogy ragaszkodni fog ehhez az álláspontjához és nem enged oly követeléseknek, melyek az ország érdekeinek veszélyeztetése nélkül elkerülhetők. Azonban úgy ő, mint a kormány többi tagja tisztában voltak azzal, hogy a hadsereg szükségleteire a legkisebb külpolitikai változás esetén ismét tekintettel kell lenni és ezért már az 1912. évi költségvetésben gondoskodtak arról, hogy váratlanul előálló szükség esetére legyen kellő fedezet. Ez az eshetőség most tényleg bekövetkezett.

(Bulgária hadat üzent.)

— Pár nappal ezelőtt, mikor Bécsbe jöttünk, senki sem sejtette, hogy a külpolitikai helyzet oda fog fejlődni, ahova ma elérkeztünk. A balkáni háború ma megindult. Montenegró és ma a legújabb hírek szerint *Bulgária is megüzente a háborút Törökországnak.* Ilyen körülmények között a külügyi és a hadügyi kormányzat képviselői kénytelenek voltak kijelenteni, hogy nem vállalják a felelősséget a fejleményekért, ha nem kapják meg azokat az eszközöket, amelyekre elkerülhetetlenül szükség van. A kormány érezte, hogy igen súlyos helyzetbe kerül, ha megmarad álláspontja mellett. Annál kevésbé tehette ezt, mert a helyzet ma az, hogy a monarchia külpolitikájának arra kell törekedni, hogy a háborút lokalizálja a Balkánon. *Akárhogy is üssön ki ez a háború, el fog következni mihamar az az időpont, mikor nekünk is részt kell venni a helyzet tisztázására irányuló akcióban,* de csak úgy lehet nyomtérka a szavunknak, ha érvényt is tudunk szerezni. Mikor közvetlen szomszédunkban oly háború ütött ki, amely legközelebről érinti érdekeinket, el nem zárkozhatunk annak belátása elől, mily végzetes lehetne teljesen megtagadni azon eszközöket, melyeket tőlünk az ország érdekeinek megóvása végett a beállott új külpolitikai bonyodalmakkal szemben követelnek.

— Sajnos, hogy az ellenzék a delegációban képviselve nincsen, de a közvélemény sokkal jobban ismeri az ellenzék távolmaradásának körülményeit, semhogy ez a delegáció eljárásának komolyságát bármiképpen is érinthető. Nem lesz nehéz a nyilvánosság előtt védekezni azon vád ellen, hogy a munkapárt ma a *Schönaich*-féle meggyezéstől eitér. Valószínűnek tartja, hogy az ellenzéki sajtó igyekezni fog ezt a szituációt kihasználni. Azt sem tartja kizártnak, hogy alánsi igyekszik majd a kormányok és pártjának helyzetét, de ez sem fog sikerülni nagyobb mértékben mint eddig. A többség nem olcsó népszerűséget hajhász, de kötelességet teljesíti és arra alapítja politikai pozícióját. A delegáció a jelenlegi helyzetre való tekintettel nem tehet mást, mint az általa helyeselt politika folytatásához a szükséges eszközöket megszavazza. (Élénk helyeslés.)

Khuen-Héderváry Károly gróf kijelenti, hogy dacára annak, hogy az ő kormányzata alatt létesült a *Schönaich* féle egyezmény, ő ha kormányelnök lenne, ma szintén felmentettnék érezné magát ezen egyezmény további fenntartása alól.

(Hetvenöt milliót fizet Magyarország.)

Ezután *Teleszky* János pénzügyminiszter ismertette a követelések pénzügyi oldalát. Eredetileg a hadügyi vezetőség több évre felosztandó 420 millió korona póthitelt kért. A magyar kormány a teljes negáció álláspontjára helyezkedett. Csak mikor a tárgyalások során arról volt kénytelen meggyőződni, hogy oly szükségletekről van szó, melyek nélkül a monarchia helyét meg nem

állhatná, a kormány felelőssége tudatában nem maradhatott az abszolút tagadás álláspontján, hanem kénytelen volt bizonyos engedményeket tenni és hosszas tárgyalások után sikerült a hadsereg követelését felére redukálni. — A hadsereg részére a delegációtól ezuttal három évre felosztandó 125 millió korona póthitel fog kéretni. Ebből 1912—13-ra együttvéve 41.06, 1914-re 41.06, 1915-re 41.06 millió korona esik. A haditengerészet új berendezésére két évre felosztandó összesen 26 millió korona fog kéretni. 1912—13-ra esik 12.5, 1914-re 14.5 millió. Ezenkívül két új Dreadnoughtra kért a tengerészeti hadvezetőség 144 millió koronát, de ezt a magyar kormány a legerélyesebben visszautasította és csak abba ment bele, hogy a már megszavazott Dreadnought hitelek előretolását engedélyezte, ami összesen 54 millióról lévén szó, 1912—13-ra 27 millió, 1914-re pedig ugyanilyen összeget jelent. Új teher tehát a *Schönaich*-féle programmal szemben összesen 151 millió, előre tolt hitel 54 millió, összesen 205 millió. Magyarországra a kvóta arányában 54.9 millió, az előretolt hiteltől 19.6 millió, összesen 74.5 millió korona újabb teher esik. Ez egy oly összeg, mely az ország pénzügyi és gazdasági egyensúlyát semmiesetre sem veszélyezteti.

(Támadás Auffenberg ellen.)

Ezután *Hazai* Samu báró honvédelmi miniszter adott szakszerű felvilágosításokat, különösen az új tüzérségi felszerelésekre és az erődítési tervekre vonatkozólag. Majd utána hosszabb vita fejlődött ki. A delegátusok közül többen felszóltak. Voltak akik hangsúlyozni kívánták, hogy ezen hitelek megszavazása ne vélessék a jelenlegi hadügyi miniszterrel szemben bizalom kifejezésének. Különösen *Heltai* Ferenc a leghevesebben kelt ki a hadügyi miniszter ellen, úgy, hogy *Hazai* Samu báró indítva érezte magát védelmébe venni. Az értekezlet megállapodott abban, hogy a jelenlegi igények nem oly természetűek, melyek a politikai bizalom kritériuma alá tartoznának, csupán a változott külpolitikai viszonyokból eredő kényszer fejleménye. Végül *Lukács* László köszönetet mondott a delegátusoknak különösen azért, hogy a kormány iránt való teljes bizalom és a rendkívüli helyzet iránt való teljes megértés és áldozatkészség nyilatkozott meg a delegátusokban.

Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága szombaton, vagy esetleg már holnap fogja tárgyalni a póthiteljavaslatokat. Azt hiszik, hogy az osztrák delegáció munkáját a jövő hét szerdájáig feltétlenül be fogja végezni.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi „Gutenberg dalkör“ október 13-án (vasárnap) d. u. 4 órakor Ujaradon, a *Martini* fele sörcsarnok nagytermében, *Reiner* Károly karnagy vezetése mellett, műsoros hangversenyt rendez, a következő műsorral. Üdvözlő dal. *Zoltay* M.-tól. Kuplék. Előadja *Gruber* Gusztáv. Eredeti népdalegyveleg. *Lányi* E.-tól. Magánjelentet. Előadja *Müller* A. *Pajkos* nóták. *Révfy* Gézáttól. Egy akasztott ember szomorú históriája. Előadja *Gruber* Gusztáv. Dalárok üdvözlő. *Szögedi* E.-tól. Kuplék. Előadja *Müller* A. Régi nóta. *Lányi* E.-tól. Borda. *Thern*-tól.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	—	151
Nyomda	—	151

A háboru pojácai.

Nikita népe és a tiszték.

— Egy aradi ügyvéd montenegrói följegyzései. —

Bizony pojáca vagy, te öreg Nikita, aki tegnap megüzented a háborút a még mindig félelmetesen hatalmas Törökországnak és nem törődött vele, hogy a művelt világ a szemedbe nevet. Nem őszinte, inkább ravasz elszántságodban hiába emlegeted, hogy „hős népem és ötvenezer kitűnő katonám elbánik a hitetlen törökkel!” Nincs neked hős néped, nincs neked ötvenezer katonád, te öreg csizmás király, akire nem tudok úgy visszagondolni, hogy el ne mosolyodjam.

A nyáron több hetet töltöttem a montenegrói határon Cattaróban és Zelenikában, ahonnan postaautomobillal néhány óra alatt Nikita király városában, a magyar-szerb faluhoz hasonló Cetinjébe jutottam. Csaknem naponként megtettem ezt az utat és Montenegroban ilyenformán elég sok időt töltöttem. Megismerkedtem a cetinjei társasélet néhány előkelőségével, ha ugyan szabad ezt a kifejezést használni, amikor a bocskoros kecskepásztorok országról beszélünk. Nikita, aki csak három esztendő előtt vetette le fejedelmi álarcát és királyi maszkot kapott az európai hatalmaktól, úgy él a félvad nép között, mint valami öreg falusi bíró, aki ravaszágával féken tudja tartani az éhező kis ország elkeseredését. Délutánonként kiül „királyi palotája” elé, amely félelmetes, düledező épület és erősen hasonlít ahhoz a kis sárga házikóhoz, amely évekkel ezelőtt az Andrassy-téren, a mai Lloyd-palota helyén állott és a szerelmi háborúkra emlékeztető *Három király* nevet viselte. Népei közül néhányan köréje sereglenek és bölcs ítéletét várják. Ő teljes nyugalommal keresztbe rakja halványkék bugyogós, repedezett csizmával sulyosított félmázsás lábcsarját. Megigazítja ősz fején hetykélkedő kis Daniló-sapkáját és élénk fekete szemével, amely között komoly sasorr meredezik, méltóságosan néz a félénken eléje járulóra. Az „audiencia”, amely inkább hasonlít népgyűléshez, mint kihallgatáshoz, alkonyatig tart; aztán Nikita bocskoros hadsegédével átmege a szomszédban lévő trónörökös-lakba, amelyet *Billiárdának* neveztek el; Daniló trónörökös ugyanis megengedte magának ama fényűzést, hogy két billiárdasztalt állított be egyik terembe s a „palota” innét nyerte a Billiárda nevet. A tér másik oldalán levő laktanya előtt ha: darab ágyu van. Meglepetve konstataáltam, hogy ezek modern olasz gyártmányok. A kísérem mosolyogva adta meg a felvilágosítást:

— Ezeket az ágyukat nagy hecsben tartják itt, mert Nikita hetvenedik születésnapjára kapta a vejétől, Emánuel olasz királytól.

E hat ágyun kívül nincs is más, amire a modern jelző ráillene. Ócska és kopott rozoga fegyvere van a hadseregnek, amelynek tagjai tizenhét évtől hatvan-kettedik esztendőjükig katonakötelesek. Sok éve Montenegroban lakó osztrák kereskedőtől tudom, hogy Nikita nem tudja már fanatizálni népét és nem bírja már elhiteitni velük, hogy a török csakugyan olyan vérengző fenevad, amilyennek még nagypapjuk ismerte. Különben is, a montenegrói nép se olyan elszánt és harckész már, mert érzi, hogy a folytonos hadakozás elsorvasztja erejét. A katonai kötelezettség alól egyre többen bujnak ki és tekintélyes már a szomszéd államokba kivándorlottak száma. Érzik, hogy a montenegrói hadseregben szolgálni nem kellemes. Az országnak mintegy kétszázötvenezer főnyi lakosságából csak huszonkét-huszonháromezer a katoná. (Itt meg kell jegyezni, hogy Montenegroban csak kétszázötvenezer lakója van. Nikita röstelli ezt bevallani és megegyezzen ennyit mond. A népszámlálási statisztikát egyszerűen megsemmisítették legutóbb, nehogy hivatalosan is konstataálható legyen a szomorú eredmény.) A kis hadsereg fölszerelése szánalmas, az élelmezése pedig abszolút rendszertelen és a háboruban asszonyok fogják ellátni élelemmel a katonaságot. Ez persze csak egy történelmi megfigyelés Dalmácia elég nagy-lelkű lesz és átenged bizonyos mennyiségű élelmet ennek a kopár, terméketlen országnak.

Csodálkozva csaptam össze a kezemet, amikor egy századot kivonulni láttam olyan osztrák fegyverrel, amilyent nálunk ma már csak a fogházörök használ. És a ruhájuk szánalmasan rongyos. Némelyiknek csüngött a fekete-fehérszeműje, vagy fehér-feketeműje a nadrágra rongyai alól.

— Ezen ne csodálkozzék — magyarázta a kalauzom. — Ez a fölszerelés három éves. Az atyuska, az orosz cár öszentsége, Nikita unokaöccsége ajándékozta ezeket a ruhákat a montenegrói hadseregnek — három év előtt. Persze azóta elkoptak és nincs, aki új ajándékkal gazdagítsa ezt a szegény hadsereget.

A katonák között sok csenevész, beteg külsejű fiút láttam. A tiszték azzal okolják meg ezt, hogy az anyakönyvet rosszul vezeték a hivatalnokok és tizenhét helyett tizenhat éves korukban vonulnak be a katonák. Persze ez naiv föllentés, mert hiszen valamennyi hadköteles anyakönyvét csak nem hamisíták meg? A dolog úgy áll, hogy a nép satnyul, mert éheznek és az ilyen anyagból nem lehet erős, edzett katona; hiszen a hadseregbeliek is turón, meg kecsketejen élnek. Kevés intelligens tisztjük van és a fölséges rokon — az orosz cár — néhány száz tisztet minden évben átenged a legénység kiképzéséhez. Persze, ezeket nem értük meg a benazulók és azok kénytelenek tolmács segítségével egzecirozni.

A montenegrói katonától különben nem lehet elvitatni, hogy rendkívül szerény és kevéssel beérő, de szellemileg korlátolt. Őseik mindig hadidicsőségekről regéltek nekik és a sovány kosztón élő tiszték ma is folyton napoleoni haditettekről álmodoznak, ahelyett, hogy hazájuk fekvésének megfelelően a guerilla harcok technikájában képeznék ki magukat. Egy azonban kétségtelen, hogy a rosszul fizetett, kiéhezett hadseregben nem lesz áru. A montenegrói katona bizalmatlan és a tiszték még egymásban se bíznak meg. Inkább föbelveti magát, de a hazája, hadserege útjait nem mondja el.

Ez a kis hadsereg se mentes már a szociálista elemektől, amelyek azt igyekeznek átvinni a köztudatba, hogy a hadi dicsőségen kívül az életnek egyéb szépségei is vannak. A külföldről hazakerült munkások egész legendákat mesélnek arról, milyen szép másutt az élet, ott, ahol a kecsketurót nem ebédre, hanem uzsonnára eszik.

Kétségtelen, hogy ezt a hadsereget játék lesz szétmarcangolni a hatalmas török tábornak. A saját népet ámió Nikita arra számít, hogy a bolgárok néhány nap múlva Montenegro területén lesznek és közös erővel apriják ott a próféta szakállára esküdő török katonákat. Ebben alkalmasint csalódnak. Akik ismerik Bulgáriát, azok bizonyosnak tartják, hogy abba a mészköves, kietlen kis országba a bolgár seregek vezeterei nem engedik be katonáikat. Ilyenformán a montenegróiakat kinos meglepetések érhetik. Am az se lehetetlen, hogy Európát éri sulyos meglepetés, ha Nikita ledobja álarcát és egyszerre csak előttünk áll — Miklós orosz cár.

Legujabb.

Bulgária és Szerbia hadüzenet előtt?

— *Lapzártá után, hajnali fél háromkor érkezett távirataink.* —

Bécs, október 10. Lukács László mai kijelentésén kívül, — amelyet a magyar delegátusok esti értekezletén tett s amelyet lapunk más helyén közlünk — más hivatalos híradás nem erősítette meg azt az értesítést, hogy *Bulgária már megüzente volna a háborút Törökországnak.*

Szofia, október 10. Habár még nem történt meg Bulgária hivatalos hadüzenete, itt mindenki kétségtelennek látja, hogy szombaton megkezdődik a nyílt háború Törökország és Bulgária között. Új kórházakat rendeznek be és a jótékony-sági intézményeket alkotnak a rezervisták családjai számára. Az országból a török lakosság gyorsan menekül, mert élete már nincs biztonságban.

Frankfurt, október 10. A *Frankfurter Zeitung* londoni távirata szerint Sir Edward Grey angol külügyminiszter politikai összejövetelen olyan nyilatkozatot tett, hogy Anglia alig járulhat hozzá az osztrák-magyar külügyi kormányának Poincaré francia külügyminiszter által kiegészített ismeretes javaslatához *Anglia szerint nem okvetlen szükséges a Balkánon a statusquo fenntartása*; elég volna, ha a nagyhatalmak csak a béke megőrzését kívánják és Törökországot reformok megadására kényszerítenék, még pedig úgy, hogy más hatalmasságok ellenőrzése mellett valósítaná meg azokat.

Belgrád, október 10. Szerbiai kormányköröknek az a véleménye, hogy legkésőbb hétfőn okvetlenül megkezdődik a nyílt háború a szerb-török határon.

Páris, október 10. A francia tengerészeti minisztérium ma éjjel utasította a touloni kikötő parancsnokságát, hogy az ott horgonyzó Viktor Harag pánceles osztályát a francia földközi hajórajznak, sürgősen helyezze készenlétebe, mert a pánceles osztály tizenkétezer tonnás hajói legközelebb török és görög vizekre mennek és ott a francia érdekek védelmére kapnak megbízatást.

HIREK.

Templom előtt agyonlőtt

esperes-plébános.

— *A goromba pap halála.* —

Saját tudósítónktól.

Nyitra, október 10.

Nyitraegerszegen ma délelőtt véres tragédia játszódott le a község katolikus temploma előtt, ahol a nyílt utcán a község kántortanítója *létette a római katolikus plébánost.*

Délelőtt kilenc órakor találkozott az utcán Pócs Alajos katolikus kántortanító a templomból kilépő Vida János esperes plébánossal. Pár pillanatig tartó szóváltás után a már távozóban levő tanító visszafordult, zsebéből revolvért rántott és *háromszor rálőtt a plébánosra.* Mind a három lövés talált és az egyik halálos sebet ejtett a már idős papon. Vida János azonnal meghalt. Mire a lövések zajára összefutott a falu népe, a plébános már holtan feküdt a templom előtt az utca földjén.

A szerencsétlen véget ért esperes-plébánost mindenki hirtelen természetű, kötekedő, összeférhetetlen embernek ismerte. Sok baja volt már esztendők óta egerszegi hűveivel, akik ismételen *kérték az egyházi hatóságtól, hogy helyezze el a haragos és rossztermészetű esperest.* Vida folyton civakodott, sőt verekedett is a község lakosaival. A közigazgatási hatóságoknak, bíróságoknak tömmentelen munkát adott; majdnem *minden héten érkezett ellene büntető feljelentés* rágalmazás, testi sértés miatt.

Egy ilyen elhirtelenkedett erőszakos fellépése okozta most tragikus halálát is. Néhány nap előtt Vida esperes összeveszett a katolikus felekezeti iskola kántortanítójának Pócs Alajosnak a feleségével. A civódás annyira elvakította, olyan dühbe hozta az öreg, vérmes papot, hogy *botjával naposan elverte a tanítónét.* Nyitraegerszegen nagyon megbotránkoztak az esperes újabb durvaságán. A megvert asszony férje, miután állásában az esperestől függött, boérte azzal, hogy újabb feljelentést adott be a verekedő pap ellen és kerülte a vele való találkozást. A botránnyos eset óta ma találkozott először szemtől-szembe az esperessel a kántortanító és ez a találkozás emberhalállal végződött.

Pócs Alajos a gyilkosság elkövetése után azonnal Nyitrára ment, jelentkezett az ügyészségnél, ahol letartóztatták. Elmondta, hogy amikor a templomból kilépő esperes-plébánost meglátta, olyan haragra gyult, hogy valami megjegyzést tett Vidára. Az esperes válaszul illetlen kézmozdulatot tett és ez ingerelte fel a tanítót annyira, hogy önruralmát elvesztve revolvért ragadott.

— *Darvas főmérnök kinevezése.* A kereskedelemügyi miniszter, a műszaki tisztviselők egyesített létszámában *Darvas Lajos* aradi kir. főmérnököt műszaki tanácsossá nevezte ki.

— *A Romanul és a vasut.* Az aradi *Romanul* napilap igazgatósága kérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez aziránt, hogy a Romanul-t az államvasutak pályaudvarán árusíthassák. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette a Romanult, hogy a kérelmet nem teljesítheti.

— *Testvérgyilkosság az örökség miatt.* *Budapestről* jelentik: Ez év júliusában *Tóth Lajos* a királyi ügyészségi nyomda alkalmazottja azta panaszt tette, hogy feleségének született *Liperovszky* Erzsébetnek hirtelen elhunytá alkalmával sgora *Liperovszky János* és *Tiszarovics Gyula* zsánboki asztalos az asszony 80—90.000 korona vagyonát eltulajdonították. A fővárosi rendőrség most befejezte a nyomozást, amelynek során az elhalt asszony szekrényében mérget, *Liperovszky* lakásán pedig elrejtett takarékkönyveket talált. Ennek következtében *Liperovszky Jánost* és feleségét őrizet alá vették, *Tóthné* holttestét pedig exhumálni fogják.

— **Eltűnt és megtalált családi ékszerek.** *Jakabffy* Lajos földbirtokos ma délelőtt megjelent az aradi rendőrségen és azt a panaszt tette, hogy özvegy *Végh* Aurélnének aradi lakásáról a családi ékszerekből több értékes darab eltűnt. A gyémántokkal kirakott mellű, hasonló karkötő és öt darab drágaköves gyűrű — ezek volt az eltűnt ékszerek — özvegy *Véghné* gyanúja szerint, csak a *Jakabffy* család egyik régi béresének, *Kiss János*nak a leánya kezén kelhetett lábra. A feljelentő kifejezést is adott ennek a gyanújának és elmondta, hogy a leány: *Kiss Verona*, aki a tolvajlást valószínűleg az alatt az öt nap alatt követte el, amíg aradi lakásukban egy héttig ki segítő cselédszolgálatot teljesített. A leányt a detektívek bátyjának, egy aradi vasuti alkalmazottnak a lakásáról még a délelőtt folyamán előállították. *Kiss Vera* nem sokáig tagadhatott, mert az ékszereket hiány nélkül megtalálták holmija között. Beismerte, hogy azokat a nyitva felejtett ékszerezes szekrényéből lopta ki. A tolvaj cselédet letartóztatták.

— **Sturdza grófnő nyakéke.** Hosszass szűnet után újra hallatt magáról *Sturdza Mária* grófnő, valódi nevén *Tihanyi-Freyler Irma*, a világhírű magyar szélhámosnő. Negyedik éve túl már a vogtsbergi fegyházban, de a fegyházajtón keresztül is az emlékezetekbe tudja idézni hírhedt nevét. Vádat emelt a börtönből egy imádója, *Lütichau Szigfrid* császári kamarás és földbirtokos ellen. Azzal vádolja, hogy egy nagyértékű gyémántnyakékét, amelyet, mielőtt *Monte Carlóba* ment, rábizott megörzés végett, nem adta vissza neki. Bizonyítékul leveleket mellékel, amelyekben *Lütichau* kamarás említést tesz a szóban forgó briliáns nyakékról. A drezdai bíróságnak azonban az a véleménye, hogy *Tihanyi Irma* „megkorrigálta” szerelmese leveleit. Az ügyészség ezért elejtette a vádat a kamarás ellen, ellenben a napokban szabaduló *Sturdza* grófnőt, börtönből való kijutása után hamis vád és hamisítás miatt felelősségre vonják. A regényes életű szélhámosnő szerencseszállaga alkonyulóban van: a börtönből alighanem hamarosan újra visszajut a börtönbe.

— **Házasság.** *Csunderlik* Ferenc és *Korányi* Piroška e hó 12-én délután fél 6 órakor tartják esküvőjüket a minoriták templomában Aradon.

— **Sikkasztott, hogy harcolhasson.** Ma írtuk meg, hogy *Bulgária* hadikészülődései már Aradig is eljutottak, amennyiben az itt élő bolgár kertészek közül tizet távirattal behívtak a mozgósított bolgár hadsereghez és a békés zöldségtermelők már utra is keltek a bolgár harctér felé. A behívottakon kívül önkéntes hőse is akadt a bolgár szabadságharcnak Aradon *Bogojev* Timár pénzbeszedő személyében, aki olyan hirtelen elhatározással távozott Aradról, hogy a rendőrségnek is munkát adott. *Babov* Mita aradi macedon pék tett ma feljelentést *Bogojev* ellen, aki tegnap a pék számláira beszédett 570 korona készpénzzel együtt megszökött Aradról. *Bogojev* mindössze egy levelet hagyott a pénz helyett gazdájánál, akinek azt írta, hogy ne haragudjon reá, de a szíve haza szólítja a török elleni háborúba. Miután azonban hazafias lelkesedésből még balkáni háboruban sem lehet megélni, kénytelen volt a szent célra való tekintettel magával vinni *Babov* Mita ötszázhetven koronáját. A megkárosított ember panaszára a rendőrség körözött levelet adott ki *Bogojev* ellen, aki hír szerint *Pancsova* felé utazott.

— **Kettős lakodalmon — születés és halál.** Szegeden tegnap különös esemény történt. *Zsemberi Márton* iparos leányát feleségül vette *Jeney Vince*; ennek testvére *Mihály* pedig elvette *Farkas Etelt*. A két lakodalmat együtt tartották meg, s az mint mondani szokták, nagy arányokat öltött. *Horvát István* öreg iparos például annyit ivott, hogy elvesztette eszméletét és néhány óra

mulva meghalt. Kevéssel e szomorú esemény után újabb szenzációja támadt a lakosoknak: *Molnár Jánosné*, aki áldott állapotban volt, hirtelen rosszul lett és ikreket szült.

— **Letartóztatott tolvaj.** Tegnapelőtt *Weisz Márton* aradi kávéházában egy mulatozó, költelező fiatalember tűnt a detektívek szemébe. Kérdőre vonták a gyanús pénzdobálót, aki annyit híven elmondott, hogy *Varga József* a neve és 18 éves temesvári állás nélküli pincér, de már arról nem akart nyilatkozni, hogy hol szerezte a pénzt, amelyből dorbézol. Előállították a rendőrségre, ahol vallatásra fogták és végre is *Varga József* több lopást vallott be. Szeptember 3-án egy ismeretlen nevű szabadkai fiatalemberrel együtt az aradi szabadkőműves páholyból egy új férfiöltönyt lopott el; október 1-én *Márk Anna* a *Szent Pál-utca* 1. számú ház házmesternőjétől ékszereket lopott, október 8-án pedig a *Fischer* *Eliz* palota kapualjából egy kerékpárt. Mindezeket a lopott holmikat eladogatta, árukat pedig elmulatta. Letartóztatták és azt kutatják, hogy nem terheli e még több bűn a fiatalembert.

— **Uri hölgyek figyelmébe** ajánlom angol és francia női divattermetet, hol a legegánsabb kivitelben és jutányos áron készülnek eredeti párisi modellek után *báli, estélyi és utcai ruhák, felöltők* stb. Vidékiek részére próba nélkül. Állandó nagy raktár divatelmékből és francia ruhadíszekből. Szíves pártfogást kér *Németh Jánosné* Arad, *Deák* *Ferenc-utca* 20.

— **A virágzó gyermekek száza** halnak el nyaranta hányás- és hasmenésben. Ez ellen a legjobb óvatást nyújtja a csecsemő rendes táplálása „*Kufeko*”-vel és tejjel. „*Kufeko*” a tejet könnyebben emészthetővé teszi és elejét veszi a bélerjedésnek. Egyáltalán a „*Kufeko*” és annak gazdag tápereje az egész szervezetet és így a gyomrot és a beleit is ellentállóbbá teszi a betegségek csíráival szemben.

— **Arad város új lakbérszabályrendelete** *Kerpel Izsónál* kapható.

— **Kotányi féle paprika, kávé, tea** felülmulthatatlan. Egyedüli elárúsító *Robitsek József, József főherceg-ut* 8.

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** *Ingusz I. és fiánál* csak a *Weitzer-utcában*,

— **Kevés fűtő-anyag szükséges** a „*Cora*” folytonéggő kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tüzhelyek olcsó árért kaphatók *Pöhm János* vaskereskedésében *Szabadság tér*. 6571

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérről** 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon,

— **A legmegbízhatóbbak** a *Messenger-boyok*. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(*Zichy Aladár a Népszava előfizetője.*) Ha két évvel ezelőtt valaki ezt jósolja meg, bizonyára a szemébe kacagtunk volna. *Zichy Aladár* szocialista vezér fogadta a kolozsvári pályaudvaron, másnap *Bokányi Dezső*vel beszélt a néppárt feje egy népgyűlésen s még az mind semmi ahhoz, amit itt akarunk elmondani. A szocialisták tudvalevőleg minden alkalmat fel szoktak használni arra, hogy pártlapjuk, a *Népszava* előfizetőinek táborát gyarapítsák. A kolozsvári népgyűlésen is akadt buzó *Népszava* előfizetőgyűjtő, *Kun Béla* munkásbiztosító-titkár, aki *Zichy Aladár* grófhöz is odalépett:

— Ugy-e, kegyelmes uram, nem előfizetője a *Népszavának*?

— Nem, kérem, de még lehetek.

És a másik percben nyugodtan jegyezte be a nyugtára a király volt személye körüli minisztere:

— *Zichy Aladár* gróf, befizetett 24 korona évi előfizetési díjat...

(*Örmény levél.*) *Bányai Elemér* írta le az alább következő örmény levelet *Örmény anekdoták és egyéb apróságok* című vídám könyvében.

Egy marosugrai kereskedő rendelő-levelet írt *Marosvásárhelyre* *Bukler Miksának*. Az érdekes levél ez:

Kelt levelem *Agrából* 1860-ban *Bukler Miksa* kereskedő urnak *Maras-Vásárhelyt*.

— Kirek kit szálámit, de legyen küzte szappany is sáfrány is...

Ezután rendelt még vagy negyvenféle dolgot, többek között *prágai sonkát, szegedi virslit, töltött libát, egyszóval halat, vadat, mi jó falat, miközben belépett felesége és kijelentette, hogy nem egyezik bele a rendelésbe. A kereskedő ekkor fölvette az elejtett fonalat és szötte tovább, irván?*

— *Eküzben belipik a feleségem s azt mandja nikem: te számár, te astaba, kinek a szemad világának renedeled ezt a sak mindenfilit. Ki az ürdüg faja ebbe a rangyas faluba ezeket a fájin dugakat megvenni. Tehát kirem nem küldeni semmit se addig, amíg küzüttünk a bikessig visszaáll...*

(*Félre értett figyelmeztetés.*) Még a nagygyakorlatok alkalmával történt. A *Kossuth-utcán* huszárok haladtak keresztül. A trombitászó az ablakba csalta nem csak a gyerekeket, hanem a fiatal leányokat is.

Az egyik óvatos mama figyelmeztette a leányát:

— Leányom, ne állj az ablakba. Az ajtó is nyitva van. Nem félsz a *cugtól*?

— Hogy félnék, mikor olyan fess hadnagy vezet?...

(*A kis leány tanulni akar.*) *Aranka* három nap óta menyasszony. Boldogságát csak az zavarja meg, hogy alig lehet pár percet négy szemközt a vőlegényével.

— Édesem — szólt végre a negyedik napon tíz éves kis hugához — neked nem kell ám folyton a nyakunkon ülnöd. Amíg a vőlegényem itt van, azalatt tanulhatnál valamit a másik szobában.

— De hiszen én épen töletek akarok tanulni.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptárhirdetők szives figyelmébe! Az *Aradi Közlöny* kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is, nagyszabású, díszesen illusztrált naptárt ad ki. Minthogy a naptár már nyomás alatt van, arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak az elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Naptár. Tisztelettel kérjük mindazokat, akik helyben a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírtai tudósítás.

Budapest, október 10

Készáru.

Amerika 2 magasabb. Kínálat mérsékelt, 15 ezer mm. 5—10 fillérral olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.51—11.52	11.65—11.66
Buza 1913. áprilisi	12.05—12.06	12.17—12.18
Rozs 1912. októberi	10.30—10.31	10.52—10.53
Rozs 1913. áprilisi	10.50—10.51	10.58—10.59
Tengeri 1913. májusi	8.19—8.20	8.30—8.31
Zab 1912. októberi	12.26—12.27	12.30—12.31
Zab 1913. áprilisi	11.45—11.46	11.61—11.62
Az árak 50 kilónként számítva.		

**A temesvári tőzsde
árjegyzései.**

Gabonaneműek:

Buza (74-76kg.)					
Tovontáli	20:55-21:50				
Teresi	20:55-21:40				
Krassói	20:45-21:10				
Rozs: I.	18:60 18:70	II.	18:—	18:20	
Arpa: I.	18:50 18:70	II.	19:50	20:—	
Zab: I.	20:40 20:70	II.	19:40	19:60	
Tengeri: magyar	20:60 20:70	Román:	20:40	20:50	
Repce:					
Heremsg: vörös	120—140—	Lucerna:	100—	120—	
Buzakorpa azonnali (finom)	12:20-12:30			
(durva)	12:40-12:60			
Oktober-decemberi (finom)	12—	12:20		
(durva)	12:20-12:40			
Január-májusi (finom)	12:40-12:60			
(durva)	12:60-12:80			
Tengeri (határidőre)	11:40-11:60			
Burgonya: fehér	6:10-6:20; rózsá	6:80-6:90			

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 10. —

Magyar aranyárjádék 4 ⁰ / ₀	— — — —	105.70
Magyar koronajárjádék 4 ⁰ / ₀	— — — —	84.95
Magyar koronajárjádék 3 ¹ / ₂ 0 ⁰ / ₀	— — — —	74.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	— — — —	86.—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	— — — —	86.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	— — — —	205.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	150.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	85.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	88.50
Osztrák járadék aranyban	— — — —	109.50
Osztrák koronajárjádék 4 ⁰ / ₀	— — — —	85.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	— — — —	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	20.40
Magyar hitelbank-részvény	— — — —	802.—
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — —	611.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	— — — —	697.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	19.22
Német birodalmi márka	— — — —	117.80
Londoni vista	— — — —	24.18 ¹ / ₂
Paris vista	— — — —	95.47 ¹ / ₂
10 márkás arany	— — — —	28.55

Kőbányai sertésplac.

— Október 10. —

Október 9. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—162 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 165—168 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 174—176 fillérig.

Sertéselészetszám: 1912. évi október hó 7. napján volt készlet 32528 drb. — 1912. október hó 8-án felhajtott 163 drb. — 1912. október 8-án elszállított 34 drb. — 1912. október 9. napjára maradt készletben 32357 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: lanya.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színepadj
Ma pénteken, 1912. október 11-én:

1. Ipar Délen és Északon. Remek természetutáni felvétel. — 2. Vig betörők. Humoros. — 3. Monte Carlo titka. Egy szerencsejátékos élete. Szenzációs dráma 3 felvonásban. — 4. Pali nevelő atyja. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/2 6 órától folytatálagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. október 11-én

1. Hang az ágyban. Humoros. — 2. Polidor növények. Kacagató. — 3. Béke a háztartásban. Vigjáték. — 4. Katonabecsület, vagy a Hamiskártyás katonatiszt. Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Előadások kezdete délután 1/2 6 órától folytatálagosan este 11 óráig.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1912. október hó 11-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

A piktorok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: André Rivoire és Ives Mirante. Fordította: Salgó Ernő. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Madeline	K. Kápolnai J.	Pradoux	Delli Lajos
Noémi	Novák Irén	Ruffat	Dr. Beregi S.
Jaqueline	H. Har-math J.	Chiméne	Várnai J.
Lucette	Nógrádi M.	Chapant	Hajdutska
Lia	Faskerti M.	Girardot	Herold Ede
Mauclair	Keszler Ede	Pozin	Balázs B.

Kezdeté este 1/2 8 órakor.

NYILTTÉR.*

TELEFON 951.

TELEFON 951.

SZÁLLODAMEGNYITÁSARADON

Tisztelettel tudomására adom a t. közönségnek, hogy a volt **Vas szállodát** teljesen átépítve és előkelő komforttal berendezve

Vadászkürt-szálloda

éppen a mai napon megnyitottam. Központi fűtés. Fürdőszoba. Mérsékelt árak. Előzékeny és pontos kiszolgálás. — Szíves pártfogást kér

Lőrinczy János

szállodás. 6386

**Világhírű
Hazelwood
amerikai
czipők**

egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban

**Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.**

SZINHÁZ UTÁN

menjünk a pazar fényvel berendezett

VADÁSZKÜRT

KÁVÉHÁZBA, ahol esténként a híres **RÁCZ KÁROLY** fiai debreceni zenekara muzsikál.

SZINHÁZI VACSORA

Cipő különlegességek

Iványi Menyhért

Aradon, Forray-utca

- Eredeti amer. férfi vagy női fekete vagy barna 13 K.
- Antilop divat magas cipő 14 K.
- Eredeti angol kalapok nagy választék Gyukits kalap ... 10 K.
- Női vagy férfi sevrő cipő 9 K.

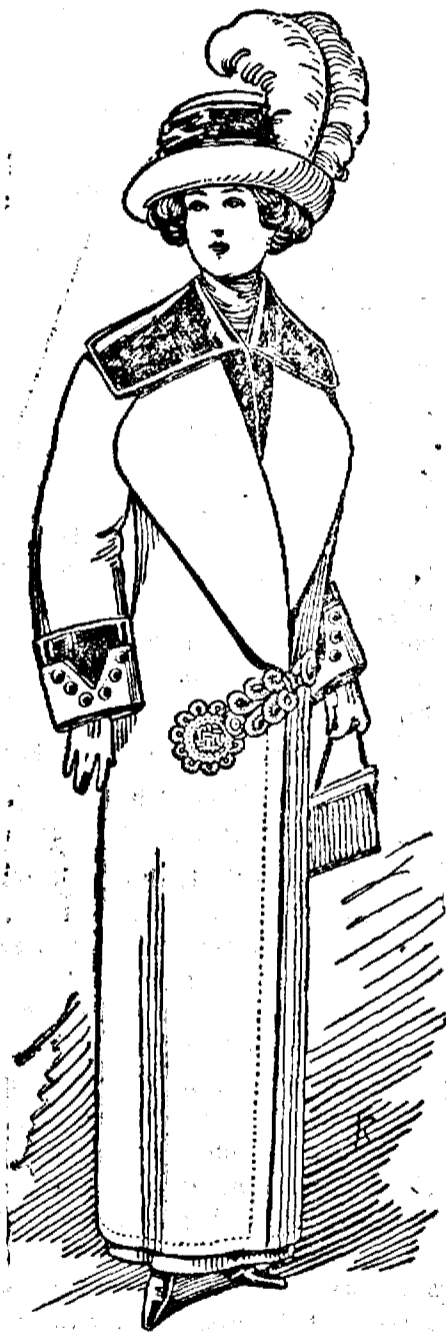
8451

**GYÖRGY
MENYHÉRT
ÉS TÁRSA**

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

TEL:
855.

SZABOTT
ÁR

Ujdonságok:

- Angol felöltők
- Plüsch kabátok
- Posztó köpenyegek
- Szörme kabátok
- Színházi köpenyegek
- Leányka és
- Gyermek kabátokban
- Szörme garnitúrák nagy választékban

8491

Azon rovatban minden szöveg egy-
esetű belvitelének ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főh. ut. 23.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényes a szöveg elől — avagy levélbéllyegeken. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közlendő. Levélbeli megkötésenként, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, választásig csatlakozandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a későbbiekben aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatali kívánatra díjtalannal megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Ismeretlen.“

Főpostára levél ment. 6371

Végtelenül örülök.

Szombaton este 7 órakor utczámon várom. „Okt. 6.“ 6365

Női írók,

hajtjuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

sarok fűszerüzlet italméréssel, forgalmas helyen, nagyobb vállalat miatt átadó. Bővebbet szíveségből Sziferle Ágoston urnál Kaszát utca 2. 6346

Morosborsai piac téren

(Aradmegye) fűszerüzlet, italmérés és egyéb jogokkal, házzal együtt, családi viszonyok miatt, azonnal eladó. Cim: Schütz Péter. 6360

Helyben

egyik legforgalmasabb utcában lévő hentesüzlet, betegség miatt, sürgősen átadó. Cim a kiadóhivatalban. 6367

ALKALMAZÁST KERES.

Gazdaszónynak

ajánlkozik egy tisztességes nő magányos urhoz vidékre esetleg helyben. Cim K. F., Batthyány-utca 38., ajtó 6. sz. 6354

Pénztárkezelő

ajánlkozik azonnalra fűszer vagy divatüzletbe. Cim Dezső-utca 4b. 6351

Földművelési iskolát

végzett 20 éves egyén megfelelő állást keres. Préda János, Dud. 6359

Egy ügyes fodrász

ajánlkozik házakhoz. Szíves megkereséseket kér: Goldfinger Etel, Tökölly-tér 4. szám. 6371

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Fräulein

intelligent, mit schöner Aussprache wird zu Kindern sofort aufgenommen. Adresse in der Administration.

4 középiskolát

végzett, jó írással bíró fiatal embert gyakornokul, azonnali belépésre keresünk. Cim a kiadóba. 6337

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvételnek az Aradi nyomdarszvénytársaság könyvkötészetében.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Házulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papírkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Használt

szőlőkarókat a volt Mittner-féle szőlőtelepemen, továbbá 1, 2 és 3 éves kitűnő bor és csemege szőlőoltványokat olcsón eladók. Poilák, téglagyáros, Nádor-utca 14. Telefon 55. 6327

Zongora

rövid, fekete és szekrények azonnal eladók Közép-utca 6/b. alatt 6344

Lakatos műhelyfelszerelés

jutányos áron eladó. Cim: Gróf Leiningen Károly-utca 7. a., I. em. 8. a. 6352

80 méhesalád

jókarban levő kaptárakkal együtt, áthelyezés véget, eladó. Cim: Debreczeni Zsigmond, m. kir. főerdőőr Marosszalátna, u. p. Marosborsa, Aradmegye. 6357

Jókarban levő

ebédlő- és hálószoba butor eladó. Kossuth-utca 40. földszint jobbra. 6347

Eladó fajalma.

Dr. Zsilinszky Endre lunkal bér-gazdaságában (posta, vasut Körösbánya, Honyadm.) 60 métermázsza legfinomabb minőségű fajalma (Batul, Pornyik, Ranette), egészben eladó. Métermázsája huszonkét korona ab. Körösbánya vasut-állomás. 6348

Egy jókarban levő

használt, egy lóra való hajtókocsi kerestetik megvételre. Értekezhetni lehet szombaton délelőtt Nyáry Testvérek üzletében. 6353

Likőraremlak

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

KIADÓ LAKÁS.

Egy szoba,

előszoba, fürdőszobából álló garçon lakás (irodának alkalmas) kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-u. 4., a házmesternél. 6340

Eötvös-utca

17. szám alatt, egy I. emeleti lakás mely irodának nagyon alkalmas, kiadó. 6331

Kiadó lakás

Deák Ferenc-utca 39. szám alatti házban 3 szoba előszoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és minden hozzávalóval 1 ső novemberre kiadó. 5571

Kétszobás lakás

(egy utcai, egy udvari) elköltözés miatt azonnal kiadó Hasszinger-utca 5. szám alatt. 6366

Sarkad Választó-utca 19/a.

számu házban egy 2 szobás utcai modern lakás fürdőszobával kiadó; esetleg a ház eladó. 6369

Fényes parket

nyarható Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

KÜLÖNFÉLE.

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik a szakmába bármilyen kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre ártelepítés nélkül. Stáhl M., Thökölly-tér 7. sz.

Tolnai Világlapját

összes kedvezményekkel (Sven Hedin a rejtelmes India; Tolnai Világtörténelme stb.) eredeti árban, bérletben és számonként házhoz szállítom. Bel- és külföldi divatlapok és folyóiratok állandó készlete. Krausz Paulin színház-épület. Telefon 511. — Intelligens elárústitó leány alkalmazást nyer. 4541

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 3951

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi férges porától. II-5251

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűrés vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-közönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát karterlen kívüli legolcsóbb árban befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhöz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi férgpusztító szer-től. Siker garantírozva. II-5251

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám 816

2881
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszerárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Vásári hirdetés.

Arad szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy Aradon az őszi országos vásár 1912. év november hó 1-ső napján veszi kezdetét és 5 napig, vagyis 1912. év november hó 5-ig bezárólag tart.

Arad, 1912. október 8.

A városi tanács.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, csillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Andrássy-tér 8. számu

házban egy

üzlethelyiség

folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalában. József főherceg-ut 22.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
 =====
 ARAD. =====

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
 Női divat felöltők,
 Plüsch kabátok,
 Broccát felöltők,
 Színházi kabátok,
 Angol bundák,

Szörme felöltők,
 Leánykabátok,
 Gyermekfelöltők,
 Angol kosztümök,
 Divat bluzok,
 Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

M e g h i v á s

A WEITZER JÁNOS GÉP-, WAGGONGYÁR ÉS VASÖNTŐDE
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ARADON

XX. rendes közgyűlésére,

mely Aradon, az Aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében

1912. évi október hó 27-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

N A P I R E N D:

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt üzleti évről, továbbá a zárszámadások és mérleg előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentése és ezekkel kapcsolatban a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hovafordítása, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.
2. Igazgatósági javaslat az igazgatóság tagszámának kettővel leendő felemelése iránt és evvel kapcsolatosan az alapszabályok 23. §-ának megfelelő módosítása.
3. Tizenegy igazgatósági tagnak választása.
4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása az alapszabályok 29. §-a értelmében.
5. A felügyelő-bizottság jutalombíjának megállapítása. (Alapszabályok 31. §-a.)
6. Az alapszabályok 21. §-a értelmében esetleg előterjesztendő indítványok feletti határozathozatal.

Jegyzet. Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények vagy az ezekről nyilvános hitelintézetek által kiállított letétjegyek legalább nyolc nappal a közgyűlés előtt a következő helyeken letéteményezendők és pedig mindkét esetben egyidejűleg benyújtandó sorszamos jegyzékekkel:

Aradon: az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál

Budapesten: igazgatóságunk pénztáránál (V., Fürdő-utca 1.)

Wien-ben: Schoeller & Co. bankháznál (I., Wildpretmarkt 10.) és a K. k. priv. allgemeine Verkehrsbank-nál (I., Wipplingerstrasse 28.)

Az igazgatóság.